БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

№ 9 (7039) ЯНВАРИИН 12 СРЕДА 1955 он

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй. КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

В. И. Ленинэй дурасхаалай үдэр тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол (1-дэхи нюур).

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ (1-дэхи нюур).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ: Малажалые шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ. С. Тюлюкин. — Пропагандист Антоновой хүтэлбэрилдэг кружогто (2-дохи нюур).

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл (2-дохи нюур).

Ц. Дашиев. — Оронгынхид (3-дахи нюур).

С. Никорова. — «Будамшуу» (3-дахи нюур).

Ш. Нимбуев. — Барилгашад (3-дахи нюур).

Д. Улзытуев.— Ханинар (3-дахи нюур).

Итальянска коммунистическэ партиин IV Национальна конференци нээгдэбэ (4-дэхи нюур).

Чжоу Энь-лай Хаммаршельд хоёрой уулзалга тухай хамтын коммюнике (4-дэхи нюур).

Малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилха

Малажалдахи хүдэлмэрине механизацилга ба электрификацилга хадаа хүдөө ажахыдахи гол шухала асуудалнуудай нэгэн мүн болоно. Ниитын малажалые саашадань хүгжөөн дэбжээһэнэй ашаар һү, тоһо, мяха, ноохо үйлэдбэрилгые ехэдхэхэ зэшэмнай малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэрине үргэнөөр механизацилхые эринэ. Колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай энэ зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь гүрэн айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилгада зорюулагдаһан олон тоото түхеэрэлгэнүүд хүдөө ажахыда илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ олоор үгтэнэ. Манайшье республикын колхозууд, машинно-тракторна станцинууд, совхозууд иимэ түхеэрэлгэнүүдые оло олоор абажа байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэрине механизацилха талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Олон аймагуудай колхозууд машинно-тракторна станцинуудай туһаламжатайгаар фермэнүүдтэхи зарим хүдэлмэрине механизацилжа эхилээ. Ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ Темлюйскэ, Гашейн, Саянтын, Ехэ-Кударын болон бусад МТС-үүд харьяата колхозуудайнгаа малажалдахи хүдэлмэри механизацилхын тула горьтой хүдэлмэри хэһэн байна. Бухы хүдэлмэриень механизацилхаар томодхогдоһон фермэнүүдые зарим колхозууд баряа, олон газарта мүн баригдажа байна. Энэ хүдэлмэрине саашадань үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Энээнтэй хамта мүнөө бии байһан түхеэрэлгэнүүдые хүсэдөөр хэрэглэхэ шухала. Гэбэшье, олон газарта үнеэ һаадаг агрегадууд, тэжээл буйлуулдаг, хэршэдэг, буталдаг түхеэрэлгэнүүд ямар нэгэн шалтагаанаар хүдэлдэггүй гү, али эзэн бусаар хандаһанһаа эбдэрдэг ушар үзэгдэдэг байна. Жэшээнь, Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхоздо үнеэ һаадаг агрегат тодхогдоод жэл болонгүй эбдэрһэн байна. Мүн зарим колхозууд иимэ агрегадуудые болон бусад түхеэрэлгэнүүдые абаад тодходоггүй, хэдэн жэл соо хэбтүүлдэг байна. Эдэ бүгэдэ юу харуулнаб гэхэдэ, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ түхеэрэлгэнүүдые худалдажа абахадаа ехэ мүнгэн зөөри гаргаад, тэдэнии хүдэлгэхын түлөө оролдолго гаргадаггүй, тиихэдэнь МТС-үүдэй зүгһөө зохихо туһаламжа үзүүлэгдэдэггүй гээшэ.

Малай харууһанай эгээл харюусалгатай, бэрхэшээлтэй үень үбэлэй саг болоно. Тиимэһээ эгээл энэ үедэ малай харууһа, эдеэлүүлгэ һайнаар эмхидхэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Бүдүүн ба концентрированнэ тэжээлые буйлуулжа, амтаруулжа малда эдюулхэдэ ехэ һайн гэжэ зоотехническэ наука заадаг, түрүү малшадай дүй дүршэлөөр тодорууламгдаһаншье байна. Тиимэ хадань тэжээл уридшалан бэлэдхэхэ, буйлуулха, хэршэхэ, бутаруулха гэхэ мэтын хүдэлмэри хаа хаанагүй эмхидхэгдэхэ ёһотой. Тиихын тулада бии байһан бүхы түхеэрэлгэнүүд бултадаа хүдэлгэгдэхэ зэргэтэй. Энэ талаар Хонхолойн МТС һайшаалтай юумэ хэжэ байна. Тус МТС-эй харьяата «Искра», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта тэжээл бэлэдхэгдэжэ, буйлуулагдажа малда эдюулэгдэдэг. Республикын бүхы МТС-үүд иимэ арга боломжотой. Теэд, олон МТС-үүд энэ хүдэлмэрине иигэжэ эмхидхэдэггүй, харин нэрэ зүүгээд лэ байдаг дээрэһээ бүдүүн ба концентрированнэ тэжээлые амталжа, буйлуулжа малда үгэхын тулада ёһото оролдолго гаргадаггүй байна. Курбын, Кяхтын болон бусад МТС-үүдтэ иимэ баримтанууд үзэгдэнэ. Партиин обкомой IV пленумэй тогтоолой ёһоор МТС бүхэн колхозуудта тэжээл бэлэдхэхэ, буйлуулха, шэрэхэ хүдэлмэридэ хүнүүдые гаргаха ёһотой. МТС-үүдэй дирекцинүүд энэ эрилтые хэлбэришэгүйгөөр дүүргэхэ уялгатай.

Машинно-тракторна станцинууд малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри механизацилгые хүтэлбэрилхэ, хожомоо колхозуудта саг үргэлжэ техническэ туһаламжа үзүүлжэ байха уялгатай. Тиихын тулада МТС-үүд монтажна бригадануудаа бэхижүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэрие һайжаруулха ёһотой.

Малажалдахи хүдэлмэрине механизацилга электрификацилга хоёр хамта ябуулагдаха зэргэтэй. Тиимэһээ колхозууд хоорондын электростанцинуудай электрын хүсые зүбөөр хэрэглэхэ шухала. Манай республика дотор хэдэн иимэ станцинууд бии байна. Теэд эдээнэй зариманиинь ямаршье аша туһагүй. Жэшээ болгон Мухаршэбэрэй аймагай Заганай электростанцие абаад үзэе. Энэ станци 6 жэл соо баригдаа. Тиигэжэ ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдаһан байгаа. Теэд гаргашаяа юугээр харюулааб? Юушье үгыл шахуу. Аймагай «Гигант», Сталинай нэрэмжэтэ, «Коммунизм» гэжэ эгээл томо колхозууд энэ станциин электрын хүсөөр ажал ехэтэй хүдэлмэреэ механизацилха ёһотой байгаа. Үнэндөө энэ станци аймагай центртэ, хоёр колхозуудта арай гэжэ гэрэл үгэнэ. Шалтагаанинь юуб гэхэдэ, республикын хүдөө ажахын, коммунальна ажахын министерствонүүд, «Сельэлектро» энэ электростанцие хоорондоо хаялсаад, мүртэйгөөр ябуулнагүй. Мүнөө энэ станци аймгүйсэдкомой коммунальна таһагай мэдэлдэ байна. Тиигээдшье мүртэйгөөр хүдэлнэгүй. Иигэжэ энэ станци гүрэндэ ехэл гарза хэнэ гээшэ. Гансахан 1953 ондо 82 мянган түхэриг мүнгэ гүрэнһөө абаа.

Дурсагдагша министерствонүүд, түбхын түрүүндэ «Сельэлектро» колхозууд хоорондын электростанцинуудые мүртэйгөөр хүдэлгэжэ, малажалдахи хүдэлмэрие электрификацилгада ехэ анхаралаа табиха ёһотой.

Малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэрие механизацилга ба электрификацилгые саашадань үргэнөөр ябуулжа, малажалай гээгдэлые түргэнөөр усадхаха, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгыень эрид дээшэлүүлхэ гээшэ колхознигуудай, машинно-тракторна станцинууд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

В. И. Ленинэй дурасхаалай үдэр тухай

КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол

В. И. Ленинэй наһа бараһанһаа хойшо Коммунистическэ партиин ба Советскэ гүрэнэй үндэһэ табигша агууехэ хүн, сэсэн мэргэн вождь В. И. Ленинэй дурасхаалые тэрэнэй наһа бараһан үдэртэ—январиин 21-дэ тэмдэглэдэг заншал тогтоһон байгаа.

В. И. Ленинэй наһа бараһанай һүүлээрхи түрүүшын жэлнүүдтэ агууехэ вождь В. И. Ленинэй нүгшэһэн энэ гашуудалта ушартай советскэ арад ба Коммунистическэ парти энэ үдэрые сэхэ холбодог байһан юм; тиимэһээ В. И. Ленинэй һаруул һайхан дурасхаалые тэмдэглэдэг хэмжээ-ябуулганууд шанала-дурасхаалай шэнжэтэй болошодог һэн.

В. И. Ленинэй наһа бараһанһаань хойшо үнгэрһэн 30 жэл соо манай орондо айхабтар ехэ социалистическэ шэнэдхэн хубилалтанууд болоо. Советскэ Союзай Коммунистическэ парти марксизм-ленинизмын хэзээдэ мүнхэ һургаалые хүтэлбэри болгон манай орондо социализм байгуулалтын ленинскэ түсэбые бэелүүлгэдэ советскэ арадые зоригжуулһан ба эмхидхэһэн байна. Манай Эхэ орон аграрна гээгдэнги орон байһанаа түүхэтэ богонихон үе соо индустриально-колхозно хүсэтэ социалистическэ гүрэн болоо.

Парти хадаа Ленинэй зааһан замаар, И. В. Сталин түрүүтэй Центральна Комитедэй хүтэлбэреэр ябажа, манай Эхэ ороной арадуудые социализмын илалтада хүргөө. Социалистическэ обществын үйлэдбэриин хүсэнүүдые саашадань хүсэн түгэлдэрөөр хүгжөөхэ, советскэ арадай материальна болон культурна ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ зорилго мүнөө шиидхэгдэжэ, социализмһаа коммунизмда шата дамжан оролгодо зорюулагдаһан хэмжээ-ябуулганууд бэелүүлэгдэжэ байна.

Ленинизм хадаа коммунизм байгуулха замые гэрэлтүүлэгшэ, зориг бадаруулхы агууехэ һургаал мүн болоно. Ленин хадаа Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин агууехэ хэрэгүүд дотор, коммунизмын замаар найдамтайгаар дабшажа ябаһан манай Советскэ Эхэ ороной шэнэ амжалтанууд дотор хэзээдэ мүнхөөр оршоно. Ленинэй һургаалнууд дэлхэйн түүхын бүхы хүгжэлтэдэ хүсэ ехэтэйгээр нүлөөлнэ. Ленинэй һургаалнууд эб найрамдалай, демократиин ба социализмын лагериин ажалшадай хэрэгүүдтэ, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө, демократиин ба социализмын түлөө уласхоорондын хүдэлөөнэй урган бэхижэлгэдэ бэелжэ ба илажа байна.

Коммунистическэ общество байгуулгада советскэ хүнүүдэй туйлаһан агууехэ илалтануудые В. И. Ленинэй нэрэтэй, тэрэнэй һургаалтай манай ороной, мүн бүхы дэлхэйн арадууд ухаан сэдьхэлдээ холбодог юм. Эгээл тиимэһээ уйдхар гашуудалай шэнжэтэй болодог байһан дээрэһээнь наһа бараһан үдэртэнь бэшэ, харин түрэһэн үдэртэнь—апрелиин 22-то В. И. Ленинэй дурасхаалые тэмдэглэбэл үлэмжэ зохистой болохо байна. Энэ үдэр һайндэр мэтээр үнгэргэгдэхэ зэргэтэй. Энэ хадаа хэзээдэ мүнхэ, зориг бадаруулагша һургаал болоһон ленинизмын бүхы удхашанартай һураггүй һайнаар тааралдаха байна.

КПСС-эй ЦК-гэй тогтоохонь:

Ажалшадай агууехэ вождь ба Советскэ социалистическэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигша В. И. Ленинэй дурасхаалай үдэрые В. И. Ленинэй түрэһэн үдэр—апрелиин 22-то баярай оршон байдалда тэмдэглэжэ байха.

Марксизм-ленинизмын һургаалнуудай хамагые илагша удхашанарые, мүн коммунизм байгуулгада туйлагдаһан амжалтануудые энэ үдэртэ үргэнөөр харуулха. Һайндэрэй урда тээхэнэ партийна, советскэ болон ниитын организацинуудай баярай суглаануудые үнгэргэхэ, тэрэшэлэн В. И. Ленинэй ажабайдал ба ажал-ябуулга тухай, коммунистическэ общество байгуулгада ленинизмын суртаалай удхашанар тухай элидхэл болон хөөрэлдөөнүүдые предприятинуудта, эмхи зургаануудта, колхозууд болон совхозуудта үнгэргэхэ.

КПСС-эй ЦК-гэй секретарь Н. ХРУЩЕВ.

Шэнэ жэлдэ гараһан номууд

Уранһайханай литературын гүрэнэй хэблэл шэнэ жэлдэ хэблэгдэһэн түрүүшын номуудай сигнальна экземплярнуудые абаа. Тэдэ номуудай тоодо — эртэ урдын грэческэ агууехэ драматург Аристофанай 2 томһоо бүридэһэн зохёолнууд бии. Тэрээнэй түрэһөөр 2400 жэлэй ойе Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй шиидхэбэреэр бүхы хүн түрэлтэн тэмдэглэхэнь.

Украинска агууехэ поэт Тарас Шевченкын «Үдэрэй тэмдэглэл» шэнээр хэблэгдэжэ, өөрынь зураһан зурагтайгаар номой магазинуудта һаяар гарахань. Ородой элитэ ехэ уранзохёолшын хүбүүн А. Н. Лесковой бэшэһэн «Николай Лесковой ажабайдал» гэжэ ном хэблэгдэжэ гараба.

«Лев Толстой тухай дурасхаалнууд» гэжэ 2 томһоо бүридэһэн номые гослитиздат һаяар хэблэн гаргахань. Уранзохёолшын бүлынхидэй, ородой литературын ба культурын элитэ түлөөлэгшэд болохо Д. Григорович, А. Фет, В. Короленко, А. Куприн, И. Репин, И. Мечников, К. Станиславский, М. Немирович-Данченко гэгшэдэй, Толстойн секретарьнуудай, Ясная Полянадахи таряашадай бэшэһэн дурасхаалнууд тэрэ ном соо оруулагданхай.

Мэдээжэ уранзохёолшо-этнограф С. Максимовай «Далита үгэнүүд» гэжэ сборник, корейскэ повестьнууд, японско поэзиин сборник хэблэлһээ һаяар гарахань.

Гослитиздадта энэ жэлдэ олон тоото тусхай номуудһаа гадна, тэрэшэлэн ородой болон хилын саанахи классигуудай, мүн мүнөө үеын советскэ уранзохёолшодой, тэрэ тоодо А. Герценэй, Г. Успенскиин, В. Маяковскиин, М. Пришвинэй, М. Шолоховой, Ф. Шиллерэй, мүн бусадай зохёолнуудай 29 суглуулбаринуудай 85 том хэблэгдэхээр хараалагдана.

Барилгашадай Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ тусхай брошюра болгон хэблэгдэбэ

Барилгашад, архитекторнүүд болон барилгын материалнуудай промышленностиин, барилгын ба харгы замай машина бүтээлгын, проектнэ ба научно-шэнжэлэлгын организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ 1954 оной декабриин 7-до «Барилгада индустриальна арга үргэнөөр хэрэглэхэ, тэрээнэй шанар һайжаруулха, өөрынь үные химдаруулха тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгые политическэ литературын гүрэнэй хэблэл тусхай брошюра болгон гаргаба.

Тус брошюра ехэ тиражтайгаар хэблэгдээ.

(ТАСС).

МТС-үүдэй БАРИЛГА ДЭЭРЭ

ХАБАРОВСК, январиин 10. (ТАСС). 1954 ондо хизаарай машинно-тракторна станцинуудта капитальна барилга хэлгын дүн гаргагдаба. Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин түсэб үлүүлэн дүүргэгдөө. Жэлэй турша соо хүдэлмэриин хэмжээн 10 дахин ехэ болоһон байна. Үйлэдбэриин 46 барилганууд—заһабарилгын мастерскойнууд, гаражууд, хүдөө ажахын машинануудые хадагалха сарайнууд болон бусад типовой проектын ёһоор баригдажа ашаглалгада оруулагдаа. Гадна механизаторнууд 10 мянга шахуу квадратна метр гэр байрын талмайтай болоо.

Хизаарай барилгын ехэ ехэ организацинууд мэргэжэл ехэтэй хүдэлмэришэдэй олон тоото бригадануудые, нилээд олон инженернүүд, техникүүд болон бусад мэргэжэлтэдые хүдөө тосхонуудта эльгээгээ. МТС-эй барилганууд эрхим техникээр хангагданхай.

Түмэрбетонно конструкцинуудай шэнэ заводууд

КАЛИНИН, январиин 10. (ТАСС). Түмэрбетонно конструкцинуудай завод Калинин городто баригдажа дүүрэхэеэ байна. Тус предприяти хабсаргагдамал түмэрбетонние, армопеносиликадуудые, мүн томо блогуудые бүтээн гаргаха юм.

Хабсаргагдамал түмэрбетон гаргаха цехтэ түхеэрэлгэнүүд хабсаргагдажа байна. Энэ цех жэл соо 10 мянган кубометр түмэрбетон үйлэдбэрилхэ хүсэтэй юм.

Түмэрбетон, армопеносиликат үйлэдбэрилхэ үшөө хоёр завод эндэ баригдажа эхилбэ. Завод бүхэнниинь жэл соо 15 мянган кубометр барилгын материалнуудые үйлэдбэрилхэ хүсэтэй юм.

1905 оной революцида зорюулагдаһан выставкэнүүд

ХАРЬКОВ. Ородой нэгэдэхи революциин 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан экспозици Харьковска гүрэнэй түүхын музейдэ нээгдэбэ. Харьковта 1905—1907 онуудта болоһон революционно событинуудые зураглан харуулһан документнүүд тэрэ экспозицида ехэ һуури эзэлнэ. Хаанта засагта эсэргүү бүгэдэниитын забастовко хэхэ гэһэн уряатайгаар хүдэлмэришэдтэ СДРП-гэй Харьковска комитедэй хандаһан хандалга, мүн Харьковска паровозно болон вагонно мастерскойнуудай хүдэлмэришэдэй хэһэн забастовконууд тухай полицмейстерэй мэдээсэл эндэ табяатай. Паровоз заһабарилгын заводой хүдэлмэришэдэй туг, дайшалхы дружинануудта хабаадагшадай буу, мүн бусадшье зүйлнүүд эндэ табяатай.

Музейн научна хүдэлмэрилэгшэд 1905—1907 онуудай революцида зорюулан 10 нүүдэл выставкэнүүдые областиин районуудта эльгээхээр бэлэдхээ. Тэдэ выставкэнүүдынь энэ жэлэй турша соо хүдөөгэй болон колхозно клубуудта, МТС-үүдэй улаан булангуудта табигдаха юм.

* * *

ВИЛЬНЮС. Эдэ үдэрнүүдтэ Литовско ССР-эй гүрэнэй түүхын-революционно музейдэ ажалшадай олон тоото экскурсинууд ерэнэ. 1905 ондо республикада болоһон событинуудта зорюулагдаһан выставкэ эндэ нээгдээ.

Литвагай городууд болон тосхонуудта революционно хүдэлөөнэй үргэн далайсатайгаар дэлгэрһые харуулһан картанууд, диаграммануud болон документнүүдэй дэргэдэ хүнүүд үни удаан зогсоно. Январиин 13-да хүдэлмэришэдэй хэһэн забастовкодо зорюулан РСДРП-гэй виленскэ бүлэгэй гаргаһан хуудаһанууд болон уряанууд стенднүүдтэ табяатай. Таряашадай буһалгаанда зорюулагдаһан бүлэг ехэ һонирхолтой байна. Ковенскэ губерниин хэдэ хэдэн волостьнуудта засагые таряашадай унагааһые, помещигүүдэй һуурин газарнуудые таряашадай һандаргаһые тэдэ документнүүд гэршэлэн харуулна.

Январиин 10. (ТАСС).

Түрэл орон доторнай

Челябинска область. Златоустда ородой агууехэ металлург П. П. Аносовто баярай оршон байдалда памятник нээгдэбэ. Эсэгэ оронойнгоо эрхим шанартай металлургида эхи табигша П. П. Аносов Златоустовска заводто 30 жэлэй турша соо ажаллаһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ородой агууехэ металлург П. П. Аносовто табигдаһан памятник.

ТАСС-эй фотохронико.

Залуу барилгашад

Москвагай ФЗО-гэй һургуулинуудта һурагшадые абалга дүүрэбэ. Һурагшад шулуушанай, дарханай, малярай, штукатурын, мүн бусад 18 мэргэжэлдэ һураха юм.

Һаяхан шэнэ байшанда ороһон 34-дэхи ФЗО-гэй һургуулида һуралсалай жэл эмхитэйгээр эхилээ. Эндэ һуралсалай таһалганууд болон мастерскойнууд түхеэрэгдэнхэй. Һурагшадай хамтын байрануудта һаруул сэбэр 34 комнато бии юм. Улаан булан, спортивна зал, библиотекэ бии.

Тус һургуули 7 жэлэй турша соо 2.500 шахуу барилгашадые бэлэдхэн гаргаа. Тэдэнэр мүнөө столицын элдэб барилгануудта хүдэлмэрилжэ байна. Һургуули дүүргэгшэдэй олонхинь түрүү хүдэлмэришэд, бригадирнууд, мастернууд болонхой. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан туг энэ һургуулида 3 дахин барюулагдаа. Москвагай ФЗО-гэй һургуулинууд 1954 ондо 4 мянга гаран залуу хүдэлмэришэдые бэлэдхэжэ гаргаба.

Шэнэ газарнуудта харгы баригдажа эхилхэнь

Алтайска болон Красноярска хизаарнуудта, Новосибирскэ, Омско, Тюменскэ, мүн Баруун Сибириин бусадшье областьнуудта ашаглагдажа байгаа шэнэ газарнуудта хоёр мянган километрһээ үлүү утатай автомобильна харгы бариха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилбэ. Шэнэ харгынууд хадаа шэниисэ тарилгын гол шухала районуудтахи холын пунктнуудые транссибирскэ түмэр замтай холбохо юм. Шэнэ газарта ургуулагдаһан таряа тэдэ харгыгаар элеваторнууд болон ашаа тээлгын станцинуудта эльгээгдэхэ байна.

Түрүүшын ээлжээнэй шэнэ харгынууд энэ жэлдэ—шэнэ ургасын гаратар баригдажа дүүрэхэ. (ТАСС).

Электронно приборнууд

Теплоэлектростанцинуудта зорюулагдажа электронно һайжаруулагдаһан регуляторнууд «Электродеталь» гэжэ Московско заводто үйлэдбэрилэгдэжэ эхилээ. Тиимэ регуляторнууд түлишэ ба уһа үгэлгые, котёл соохи температура болон уурай даралтые тааруулха юм.

Тус завод нэгэдэхи кварталда 400 шахуу электронно регуляторнуудые бүтээн гаргаха байна.

(ТАСС).

Эстонско ССР. Антоласка районой Пикаярвеска МТС-эй механизаторнууд тракторнууд болон хүдөө ажахын машинануудые хабарай тарилгада амжалтатайгаар бэлэдхэжэ байна. Эндэ заһабарилгын типовой мастерской баригдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заһабарилгада түрүүлжэ ябаһан Ууду Пряатс туршалгын шэнэ тусхай стендын дэргэдэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малажалые шадабаритайгаар хүтэлбэрилхэ

Ахын аймагай партконференциһээ

Тус аймагай юһэдэхи партийна конференци һаяхан боложо, КПСС-эй айкомой тоосоото элидхэлые зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн, колхозуудаа эмхидхэлэй-ажахын талаар бэхижүүлхын тула партиин айком тоосоото үе соо зарим тэды хэмжээнүүдые абаа гэжэ элидхэл хэһэн партиин айкомой секретарь нүхэр **Д. Д. Ошоров** болон үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглэбэ. Колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхын тулада аймагай центрһээ хэдэн коммунистнууд колхозуудай түрүүлэгшэдээр эльгээгдэһэн байна. Тиихэдэ колхозуудай партийна организациин секретарьнуудай, мүн фермэнүүдые даагшадай составые шэнээр хаража үзөөд, эдэбхитэй ба бэлэдхэл һайнтай хүнүүдые эдэ тушаалнуудта шэлэн дэбжүүлээ. Колхозуудай үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай хүсэн зүбөөр хубаарилагдан табигдаа. Мүнөө колхозуудай партийна организациин коммунистнуудай гурбанай хоёр хубиһаа олонхинь малажал дээрэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгдэнхэй.

Молотовой нэрэмжэтэ, «КИМ», «Улаан малчин», «Улаан Шарза» колхозууд эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ. Аймагай колхозууд мяха, һү тушаалгаар болзорһоонь урид гүрэнтэйгөө тоосоо. Элбэг ехэ тэжээл бэлэдхэхэ зорилготойгоор зарим колхозууд зелёнко эгээн түрүүшынхеэ тариһан байна. «Улаан Шарза», «Улаан малчин», Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд үнгэрэгшэ жэлдэ гектар бүриһөө 50-яад центнер зелёнко абаһан байха юм.

Тиигэбэшье, партиин айкомой хүтэлбэридэ бии байһан горьтой дутагдалнуудые үгэ хэлэһэн делегадууд тэмдэглээ. КПСС-эй айкомой секретарьнууд нүхэд Ошоров, Балдаев гэгшэд аппарадайнгаа хүдэлмэриие шэнэдхэн табижа шадаадүй, колхозуудта ябахадаа бодото туһаламжа багаар үзүүлнэ гэжэ делегадууд шүүмжэлбэ.

—КПСС-эй айкомой инструкторнуудай эмхидхэхы үүргэнь доодо хэмжээндэ байһаар. Инструкторнууд нүхэд Лыгденов, Намсараев гэгшэд колхозуудай экономикые мэдэдэггүй, партийна хүдэлмэриие хайшан гэжэ эмхидхэхэ тушаа парторганизацинуудай секретарьнуудые һургадаггүй. Зарим колхозуудай партийна организацинууд үүсхэл багатайгаар хүдэлмэрилнэ, — гэжэ делегат **Целовальников** хэлэбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ, партконференциин делегат нүхэр **Самбялов** колхозуудай экономикые һайнаар мэдэдэг, ажахые тодорхойгоор хүтэлбэрилдэг болохо, тухай өөрынгөө үгэ соо тогтожо хэлэбэ. Адуу мал үсхэбэрилхэ түсэбөө аймаг дүүргээгүй байшоо. Тиихэдэ зарим колхозууд, жэшээлхэдэ, Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «Коминтерн», «Улаан Аха» колхозууд адуу малайнгаа тоо толгойе хорооһон байна. Малай олоороо һубайрха ябадал үзэгдэнэ. Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Аймагай колхозуудта һү ехээр һаадаг түрүү һаалишад, ехэ олон. «Улаан Шарза» колхозой һаалишад Мандагаева, Дугарова, Захарова, Шобоева, Бадмаева гэгшэд хайнаг үнеэн бүриһөө 700—800 литр һү һааһан байна. Теэд тэдэнэй дүй дүршэлые бүхы һаалишадай дунда дэлгэрүүлхэ тушаа горьтой хүдэлмэри хэгдэдэггүй байна гэжэ тэрэ шүүмжэлбэ.

—Ниитынгээ адуу малда хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ аргатай байбашье, бэлэдхэжэ шаданагүйбди. Бурунголой, Орлигой сомонуудтахи уһалууриин системэнүүд орхигдошонхой,—гэжэ делегат **Ангархаев** хэлэбэ.—Барилгын модоор элбэг ой соо ажаһуудагшье һаа, адуу малаа дулаан байраар хангаха хэмжээ абадаггүй колхозой түрүүлэгшэнэр конференци дээрэ шангаар шүүмжэлэгдэбэ. Мүнөө малай байрануудые бариха колхоз хоорондын барилгын бригада эмхидхэгдээ. Энэ бригада 800 толгой эбэртэ бодо малай байха типовой 9 байра барижа эхилээ. Теэд зарим колхозууд, жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ, «Улаан Шарза», «Улаан малчин» колхозууд өөһэдынгөө дархашуулые тус бригадада эльгээнгүй, барилгын хүдэлмэриие таһалдуулхын аюулда хүргэжэ байна.

Партконференциин делегадууд **Цыденжапов, Никифоров** гэгшэд малажал дээрэ хүдэлмэрилдэг кадрнуудта КПСС-эй айком ба партийна эхин организацинууд тон багаар анхаралаа хандуулна гэжэ тэмдэглэбэ. Аймагай олон колхозууд олзо доход багаар абана. Хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн баримтануудые олон делегадууд элирүүлбэ.

Делегадууд **Аюшеев, Цыбиков, Букишев** болон бусад КПСС-эй айком, мүн тэрэшэлэн аймагай Советэй гүйсэдком өөһэдынгөө шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлые шалгадаггүй, тэрэ асуудалаар дахин тогтоол абадаг, канцелярска албан хойрог ябадал гаргадаг гэжэ шүүмжэлһэн байна.

Тэрэшэлэн аймагай ажахы ба культурна байгуулалта дээрэ бии байһан олон дутагдалнуудые конференциин делегадууд элирүүлбэ. Конференци эдэ бүхы дутагдалнуудые зайсуулха, мүн ажахын ба политическэ зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэлгэдэ аймагай партийна организациие уряалһан дэлгэрэнгы шиидхэбэри баталан абаба.

***

Конференцээр һунгагдаһан КПСС-эй айкомой эмхидхэлэй пленум дээрэ партиин айкомой секретарьнуудаар **Д. Д. Ошоров, Ю. Л. Балдаев, Е.-Ж. Ш. Гулгонов** гэгшэд һунгагдаа.

Пропагандист Антоновой хүтэлбэрилдэг кружогто

КПСС-эй Заиграйн айкомой пропагандист Иван Яковлевич Антонов Горхон станциин депогой парторганизациин дэргэдэ партиин түүхые шудалха хоёрдохи жэлэй кружогые хүтэлбэрилэгшөөр томилогдоһон байна. Тэрэ өөрынгөө энэ уялгада харюусалгатайгаар хандана.

Нүхэр Антонов пропагандистнуудай семинарска занятинуудта хэлсэгдэһэн асуудалнуудые, элидхэлшэдэй хэлэһэн заабаринуудые, өөрынгөө тетрадь соо тобшохоноор тэмдэглэдэг заншалтай юм.

Депогой хүдэлмэриин онсо илгаатай байдалые хараадаа абан, нүхэр Антонов нэгэ темээр недели соо хоёр дахин заняти үнгэргэжэ, кружогто ябагшадтай барантайнь хөөрэлдэнэ. Хэрбээ нүхэр Антоновой өөрөө ерэжэ, хоёрдохи занятияа үнгэргэхэ аргагүй байгаа һаань, тэрэнэй туһалагша нүхэр Лыгун энэ занятиие үнгэргэдэг байна.

Пропагандист болон тэрэнэй туһалагша һурагшадайнгаа үзэһэн материалаараа конспект зохёолгодо анхаралаа ехээр хандуулдаг заншалтай. Тиимэһээ кружогто һурагшад конспект барандаа зохёоно. Жэшээнь, кружогто һурагша нүхэр Г. Зуева конспектээ тобшохоноор гол шухала асуудалнуудынь түсгаар тэмдэглэн зохёожо, бусадта жэшээ харуулна.

Кружогто һурагшад занятидаа барандаа эдэбхитэйгээр хабаадана.

«Хуряангы курсын» арбадахи бүлэгэй нэгэдэхи раздел тухай хөөрэлдөө үнгэргэхэ зуураа, пропагандист нүхэр Антонов «индустриализациин үедэхи бэрхэшээлнүүд ба тэрээниие яажа дабан гараһан тухай» хэн хөөрэхэб гэжэ асууба.

Тиихэдэнь кружогто һурагша нүхэр Д. Крицкий гэгшэ үгэ абаад, арадай ажахые һэргээн бодхоолгын үеын һүүл багта ороноймнай ажахы ямар байдалтай байгааб, тэрэ үедэ манай партиин урда ямар зорилгонууд табигдажа байһан тухай тогтон хэлэхэ зуураа иигэжэ харюусаба:

—Манай оронии индустриализацилхын тулада химическэ, металлургическа болон бусад олон заводуудые шэнээр бариха, мүн тэрэшэлэн нефть, нүүрһэ, металл үйлэдбэрилгые бүри ехэ болгохо ёһотой байгаа һэмди. Хүдөө ажахые социализмын замаар хүгжөөхын тулада хэдэн миллион жэжэ үмсын ажахытай таряашадые коллективизациин замда оруулха шухала байгаа. Ороноо хамгаалха зорилго оборонно промышленностиие байгуулха эрилтэ табяа һэн. Эдэ бүхы капитальна ехэ барилгада мүнгэн зөөри хэрэгтэй байһан юм. Теэд тэрэниие барихын тулада мүнгэн зөөри манда байгаагүй, тиимэһээ ехэ хүшэр хүндэ байдалтай байгаа һэмди. Саашадаа нүхэр Крицкий Коммунистическэ партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэреэр советскэ арадай хайшан гэжэ орон доторхи арга боломжонуудаа шадамараар элсүүлжэ, ороноо индустриализацилха политикые амжалтатайгаар шиидхэһэн тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Удаань кружогто һурагша нүхэр В. Григорьев гэгшэ «троцкистско-зиновьевско антипартийна блогой хорото ябуулгатай манай партиин ябуулһан тэмсэл» тухай үгэ хэлэбэ. Тиихэдэ нүхэр Г. Ващенко нэмэлтэ үгэ хэлэжэ, зарим асуудалнуудые бүри тодорхойлоод, мүнөө үеын уласхоорондын оршон байдалда советскэ хүнүүдэй һэрэмжээ улам дээшэлүүлхэ ябадалай шухала байһаниие тэмдэглэбэ.

Занятиингаа хоёрдохи часта пропагандист Антонов партиин «Хуряангы курсын» арбадахи бүлэгэй хоёрдохи разделээр тобшохоноор хөөрэжэ үгэһэнэйнгөө һүүлээр, даалгабари үгэхэдөө, энэ темээр нэмэжэ уншаха политическэ болон уранһайханай номуудые заажа үгэбэ.

Тус кружогойхид һуралсалай харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдээр дүүрэн хангагданхай. Нүхэр Антонов тэдээниие занятидаа хүсэдөөр хэрэглэнэгүй. Энэнь тэрэнэй алдуу гээшэ гэжэ тооломоор.

С. Тюлюкин.

Улан-Удын мяха-консервын комбинадай коллектив үнгэрһэн жэлэйнгээ түсэбһөө гадуур 26 миллион түхэригэй продукци нёдондо жэлэйхиһээ үлүү ехээр үйлэдбэрилһэн байна. Шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө эхилэн комбинадайхид продукци үйлэдбэрилхэ графигаа уридлан ябана. Январиин 10 үдэрэй турша дотор хэдэн мянган банка консервэ, хэдэн тонно колбасна зүйлнүүдые үйлэдбэрилбэ. Комбинадай завод, цех бүхэн һунгалтануудай хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбинадай консервнэ заводой термостатна цех харагдана.

М. Минеевэй фото.

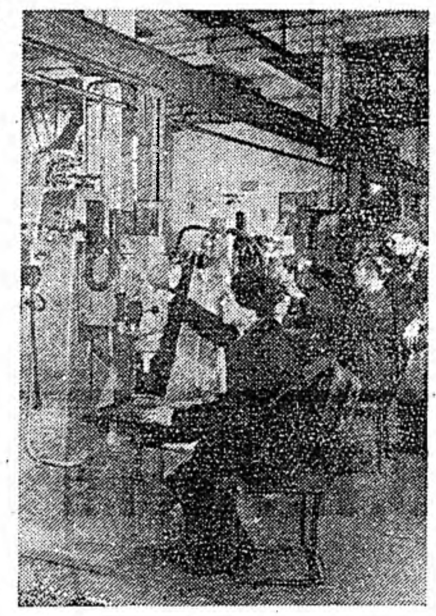

Москва. «Калибр» гэжэ заводой коллектив табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, табадахи табанжэлэй түсэбые энэ жэлэй октябриин 5-да дүүргэхэ, ажалай бүтээсые 1950 онтой сасуулбал 60 процентээр дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: автомадуудай цехтэ образивна инструментнүүдэй хатуу зөөлэниие шалгаха приборнуудые суглуулга. Слесарь-хабсаргагша А. Романов түрүүшын зэргэдэ һууна.

ТАСС-эй фотохронико.

Үдэрэй темэдэ

Һалхинай хүсые үргэнөөр хэрэглэхэ

Газар дэлхэй дээрэ бии байгаа элдэб янзын энергинүүдэй дундаһаа һалхин хадаа барагдашагүй, химда үнэтэй энергинүүдэй нэгэниинь болоно.

Һалхинай барагдашагүй ехэ хүсэн хүнэй ухаан бодолоор, тэдэнэй бүтээһэн, һалхяар хүдэлдэг түхеэрэлтэнүүдэй туһаламжаар механическа ба электрическэ энерги болгогдоод, арадай ажахыда, илангаяа хүдөө ажахын элдэб янзын хүдэлмэридэ амжалтатайгаар хэрэглэгдэдэг байна. Һалхяар хүдэлдэг двигательнүүд үнэ ехэтэй түлишые арьбалдаг ба тон химда энерги үгэдэг эгээн үнэгүй двигательнүүд болоно.

Һалхяар хүдэлгэгдэдэг насостой хэдэн двигательнүүд зохёогдонхой. ТВ-5, ТВ-8 гэжэ двигательнүүд бии. Эдэ двигательнүүд уһые хэдэн арбаад метр хүрэтэр дээшэнь үргэжэ, час соо хэдэн зуун литр уһа татан гаргадаг байна. Эдэ двигательнүүдэй хүсөөр элдэб механизмууд хүдэлгэгдэнэ. Манай республикын зарим колхозууд болон хүдөө ажахын предприятинуудта эдэ двигательнүүд амжалтатайгаар хэрэглэгдэхэеэ болишоо. Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ, Мухаршэбэрэй аймагай «Искра» колхозуудта һалхяар хүдэлдэг ТВ-8 двигательнүүд тодхогдоод, уһа бүлэжэ гаргаха, тээрмэ хүдэлгэхэ, малай тэжээл бэлэдхэхэ болон бусад хүдэлмэридэ хэрэглэгдэжэ байтараа муугаар, эзэн бусаар харууһалагдаһан дээрэһээ эбдэрээ һэн.

Мүн Улан-Удын хүдөө ажахын техникумэй һуралсалай ажахыда, Юрөөдэхи малажалай туршалгын станцида тодхогдоһон двигательнүүд ямаршье харууһагүйгөөр орхигдоһон дээрэһээ эбдэржэ һалаһан байна. Харууһалгын муу байбал һалхяар хүдэлдэг двигательнүүдэй удаан хэрэглэгдэжэ шадагдахагүй байһаниинь мэдээжэ. Имагтал энэ шалтагаанаар аймагууд, МТС-үүд болон колхозуудай олохон хүтэлбэрилэгшэд һалхяар хүдэлдэг двигательнүүдые хүдөө ажахыда хэрэглэхэ ябадал тооногүй, тэдэнэй ямар ехэ аша туһатай, түлишэдэ хэды шэнээн арьбан байһаниие мэдэнэгүй.

Советскэ конструкторнууд хүдөө ажахын элдэб машинануудые нэгэ доро хүдэлгэжэ шадаха, түргэнөөр хүдэлдэг, хүсэ ехэтэй хэдэн янзын двигательнүүдые бүтээгээ. Тэдэнэй нэгэн болохо Д-12 маркын двигатель 14 хүрэтэр мориной хүсэтэй юм. Энэ двигателиин туһаламжаар 300 толгой үхэртэй малажалай фермын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд, жэшээлхэдэ, тэжээл буйлуулга, орооһо таталга ба үйрүүлгэ, уһаар болон электрын гэрэлээр хангалга гэхэ мэтэнүүд механизацилагдажа шадагдаха байна.

Малай холын бэлшээри дээрэ абаашажа, малые уһаар хангалгые механизацилха нэгэ мориной хүсэтэй ВП-3 гэжэ нүүдэл двигатель, мүн һалхяар хүдэлдэг ВЭ-2 гэжэ бүри бишыхан электростанци бүтээн гаргагдана.

Манай республикын олонхи аймагуудтахи сагай уларил хадаа һалхяар хүдэлдэг двигательнүүдые хэрэглэхэдэ таарамжатай гэжэ олон жэлэй метеорологическа шэнжэлэлгэнүүд харуулһан байна. Энэ хүсые хэрэглэжэ шадаха арга боломжын манай эндэ бии байбашье, тиимэ двигательнүүд «Сельхозснабай» республиканска конторын складуудта хэндэшье хэрэглэгдэнгүй, удаан саг соо хадагалагдажа байдаг.

Һалхинай хүсые хэрэглэлгэдэ нимэ двигательнүүдые колхозуудай худалдан абахын, тодхохын тула удаан болзортойгоор мүнгэ урьһаар гүрэн үгэдэг юм. Тиимэһээ һалхинай энергиие үргэнөөр хэрэглэдэг болохо шухала байна.

РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ болон нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл

Агитационно хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна

Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой партийна организациин агитаторнууд һунгагшадай дунда агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа эхилээ. Заводой клубай дэргэдэ эмхидхэгдэһэн агитпункт соо лекци, элидхэл ба хөөрэлдөөнүүд үнгэргэгдэнэ. Агитаторнууд Советскэ Союзай гадаадын ба дотоодын оршон байдал тухай, агуу ехэ хитад арадай, мүн арадай демократиин оронуудай ажалшадай туйлаһан амжалтанууд тухай һунгагшадта хөөрэжэ үгэнэ. Энээгээр һунгагшад ехээр һонирхоно.

Партийна организациин агитаторнууд хөөрэлдөөгөө үнгэргэхэдөө, советскэ демократиин принципүүдые, советскэ гражданинуудай эрхэ ба уялгануудые илангаяа тодорхойгоор һунгагшадта ойлгуулна.

Һаяхан агитаторнуудай ниитэ-заводской семинар үнгэргэгдөө. Тэрээн дээрэ «Союзна болон автономно республиканууд Верховно Соведүүдтэ, тэрэшэлэн нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтын үедэ агитаторнуудай зорилгонууд тухай» гэһэн асуудалаар агитколлективые хүтэлбэрилэгшэ нүхэр Зимин элидхэл хэбэ.

Элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн агитаторнууд дүй дүршэл тухайгаа хэлсэһэн, гадна, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ хэжэ, бэе бэеынгээ хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлээд, эдэ дутагдалнуудые усадхан зайсуулха тушаа дурадхалнуудые оруулһан байна. Агитколлективэй эдэбхитэй агитаторнууд Александр Темдрин, Таисья Маленорова, Александр Стерлицкий болон бусад өөһэдынгөө участогуудта недели бүри хоёр дахин ябажа, тэндэхи ажалшадые һунгалтанууд тухай Дүримүүдтэй танилсуулна.

Эндэхи агитаторнууд агитпунктынгаа байрые, мүн Окружной болон Участково комиссинуудай байха байрануудые гоё һайханаар шэмэглэжэ байна. Тиихэтэеэ хамта округуудай хоорондын хилэнүүдые тодорхойлхо, һунгагшадай список зохёохо хэрэгтэнь Городской райсоведэй гүйсэдхэхэ комитедэй хүдэлмэрилэгшэдтэ эдэбхитэйгээр туһална. Юуб гэхэдэ заводой территори дээрэ БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха нэгэ округ, ажалшадай депутадуудай городской болон районно Соведүүдтэ һунгаха 18 округ, хамта дээрээ 19 округ байгуулагдаа.

Заводой коллектив һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаад, һунгалта болотор нэгэдэхи кварталайнгаа үйлэдбэриин программые дүүргэхэ гэжэ шиидэбэ. Үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, халаанайнгаа даалгабариие үлүүлэн дүүргэдэг түрүүшүүл эндэ олошоржо байна. Жэшээнь, дежурна инженер Эповагай хүтэлбэрилдэг халаан сүүдхынгээ даалгабариие 108,6 процент хүрэтэр дүүргэнэ, имагтал нэгэдэхи сортын шэл гаргана. Тиихэдэ шэл шудхагшад нүхэд Беляцкая, Сидорук, мастернууд Леонтьева, Поломошнова болон бусад халаанайнгаа даалгабариие 180—200 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Б. Гармаев.

Түрүүшүүлээ дэбжүүлбэ

Бурят-Монголой паровознигууд бүхы советскэ арадтаяа хамта Российска Федерациин ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ, мүн тэрэшэлэн ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампанида эдэбхитэйгээр оролсобо. Тус Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин Участково комиссинуудта үйлэдбэриин түрүүшүүл дэбжүүлэгдэжэ эхилээ.

Улан-Удын паровозно депогой улаан булан соо паровозно машинистнууд, тэдэнэй туһалагшад, инженернүүд, технигүүд, слесарьнүүд болон үйлэдбэриин бусад мастернууд олоороо сугларба. Депогой партийна организациин секретарь нүхэр Бальцанов коллективэйнгээ гэшүүдэй һунгалтын урда тээхи хамтын суглаае нээгээд, һунгалтанууд тухай Дүримтэй суглаанда хабаадагшадые танилсуулха зуураа, һунгуулиин Участково комиссиин составта түрүү хүнүүдээ дэбжүүлхые уряалба.

Эгээн түрүүн суглаанай трибунада гараһан тус коллективэй түрүүшүүлэй нэгэн нүхэр Орловский гэгшэ нүхэр Лидия Илларионовна Васильевае Участково комиссиин составта дэбжүүлхэ дурадхал оруулхадань, суглаанда хабаадагшад энэ дурадхалынь бүгэдөөрөөн дэмжэбэ. Лидия Илларионовна паровозно технигээр ажаллана. Хүсэтэ паровозуудай орёо оньһон техникые һайнаар шудалһан мэргэжэлтэн туладаа даалгабарита тушаалдаа үнэн сэхээр хандажа, паровоз, машинануудай һаадгүйгөөр ябалгые хододоо хангахаһаа гадна, өөрынгөө дүй дүршэлдэ залуу технигүүдые олоор һургажа, мэргэжэлтэдэй зэргые коллектив соогоо олошоруулна. Тиимэһээ тэрэ хадаа тус коллективэй эрхим түлөөлэгшэдэй нэгэн гэжэ тоологдохо ёһоороо тоологдоно.

Тиихэдэ депогой партийна организаци улаан булан соо агитпункт нээбэ. Мүнөө агитпунктынгаа байрые һайндэрэйхеэр шэмэглэжэ эхилээ. Һунгалтын үдэрые—энэ бүгэдэ арадай һайндэрые эрхим бэлэгтэйгээр угтахые уряалһан лозунгнууд, плакадууд эндэ олон. Түмэрзамшад сүлөөтэй сагаа эндэ ерэжэ, культурнаар үнгэргэнэ.

Паровозно депогой партийна организаци өөрынгөө 80 гаран агитаторнуудые һунгуулиин кампаниин үедэ ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаар томилоо. Тэдэнэй олониинь хүндэтэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ. Жэшээнь, паровозно машинист Григорий Помазкин, машинистын туһалагша Иван Конев, слесарь Михаил Орлов болон бусад өөһэдынгөө участогуудай һунгагшадта һунгалта тухай Дүримүүдые уншажа үгөө. Тэдэнэр агитационно хүдэлмэриие түсэбэй ёһоор ябуулна.

Г. Бадмаев.

Малшадай улаан буланда

...Һурагшад олоороо стол тойроод биирэ, улаан, ягаан карандашуудые баринхай оролдосотойгоор юумэ зурана, шэрдэнэ. Энэ Кяхтын дунда һургуулиин һурагшад шефтээ абаһан Сталинай нэрэмжэтэ колхозой Усть-Харьяастадахи комплексно фермын улаан булангые шэмэжэ гоёожо байһан байба.

Малшадта зорюулагдан һаяхан нээгдэһэн энэ улаан булан зохидоор баригдаһан байшан соо нээгдэнхэй юм.

Мүнөө тэндэ агитаторнууд саг үргэлжэ лекци, хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг болоо. Илангаяа тэндэхи һургуулиин багша—агитатор Н. П. Хиронхоев өөрынгөө хөөрэлдөөнүүдые нютагай байдалтай нягта холбоотойгоор үнгэргэдэг.

Үдэшэниинь сүлөөтэй сагтаа малшад эндээ сугларжа, уранһайханай самодеятельностиин концерт харадаг, ёохор ба бусад наадануудые эмхидхэдэг болоо.

Улаан булангайнгаа хүдэлмэридэ һаалишад нүхэд Д. Цыденова, Д. Буруева гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

П. Михайлов.

Агитаторнуудай семинар болобо

СОСНОВО-ОЗЕРСК. КПСС-эй Яруунын айком Комсомольско, Үльдиргын, Эгэтын сомонуудай колхозууд, МТС-үүд болон эмхи зургаануудай парторганизацинуудай агитаторнуудай кустовой семинарнуудые үнгэргэбэ. Эдэ семинарнуудта 80 гаран агитаторнууд хабаадалсаа.

Союзна, автономно республиканууд Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгуулиин кампаниин үедэ агитаторнуудай зорилго тухай партиин айкомой секретарь нүхэр Пелихов элидхэл хэбэ. Семинар дээрэ тэрэшэлэн уласхоорондын байдал тухай болон бусад асуудалнуудаар элидхэлнүүд хэгдэбэ.

Е. Балданова.

Оронгын талада

Үдэшын жабар буужа, хүйтэн шангадаба. Пеэшэнгэй хоолойнуудаар гараһан утаан гэрэй орой дээрэһээ газар сохин унажа байгаа һэн. Һүүлэй үдэрнүүдтэ болоһон хүйтэн дүшэн градус шахаба. Колхозой барилга, уһанай хаалта, малай үбһэ шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэрилжэ ябаһан колхознигууд хүйтэнинешье мэдэнэгүй. Үзэһэн лэ үбэл, хүйтэн ха юм.

Автомашинын хүнхинөөн, шаргын шахинаан үдэшын сууряанда холоһоо дуулдана. Үдэрэйнгөө хүдэлмэрие дүүргэһэн колхознигууд хадуудаһандаа уурал һаарал һабануулжа, сэн бун болошонхой, хүхюутэй зугаатайнууд, бригаданууд тээшээ бусана. Фермэнүүд дээрэ малай хото хорой соогуур һаалишад, хонишодой һаагалха, өөгэлхэ, хурһылха, тээгэлхэ абяан соностоно.

Колхозно тосхон «Улаан Оронго»... Тэрэнэй үргэн ута үйлсэнүүдэй, олон гэрнүүдэй дунда: дунда һургуулиин, больницын, сельпогой, магазинай, клубай, библиотекын, колхозой правлениин, сомоной Соведэй, телефонно коммутаторай гэр байшангууд жэрылдэнэ. Колхозой электростанци һаруул һайхан гэрэлээ тосхон соогуур яларуулхаһаа гадна, үйлэдбэриин һалбаринууд дээгүүр сасаруулна.

Хүдэлмэриһөө бусажа ябаһан колхознигуудай артелиингээ центртэ дүтэлхэ бүринь холын Москваһаа хонгёо хоолойто дикторэй дуугарха абяан улам шангадан дуулдана. Зайдан шарга дээрэ һуугаад, залуушуулай хойноһоо бүншүүлжэ ябаһан хоёр үбгэд хөөрэлдөөндөө ама халашанхай, колхозойнгоо хүхюун сэнгэлиг, баян байдалые магтанад.

— Колхозоймнай 1954 ондо абаһан олзо хоёр миллион шахуу түхэриг болохонь гэлсээ һэн гү? Артелимнай ниитын ажахы һүүлэй жэлнүүдтэ ехэ түргэнөөр ургана гээшэ ха. 1951 ондо колхознай 500 мянган түхэригэй олзо оруулаа һэмнай, гэжэ тэдэнэй нэгэн хөөрэнэ.

— Артелимнай хүтэлбэрилэгшэдэй шадамараар хүдэлмэрилһэнэй, колхознигуудай үнэн сэхээр ажаллаһанай аша үрэ хаям даа,—гэжэ нүгөөдэнь харюусана. Малнай олоор үдэнэ, таряа талхан һайнаар ургана, колхознай баяжана гэхэ мэтээр тэдэ хоёр үбгэд хөөрэлдэнэ.

Племенной фермын үнеэд шэнэ байрадаа үбэлжүүлэгдэжэ эхилээ. Шлако-блогоор баригдаһан энэ шэнэ байра хадаа колхозой түүхэдэ түрүүшын шулуун барилга болоно. Энэ фермэдэ үглөөгүүр мал эдеэлүүлгын эхилхэдэ, һаалишад үнеэдэйнгээ тэжээл туд тудтань шэгнүүлжэ абаад, дүүжэн харгыгаар малайнгаа байранууд худар зөөнэ.

Набтархан бэетэй аад, түхэреэхэн улаан шарайтай басаганай нюурта, ямаршьеб баярай тэмдэг үзэгдэнэ. Цыбик-Ханда Омогтуева урда үдэшэлэниинь Москвагай артистнарай табиһан концерт шагнаһандаа баяртай. Комсомолка Цыбик-Ханда үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалгын ашатай туһатай байһан тухай иигэжэ хөөрэнэ:

—Минии һаадаг «Берёза» гэжэ үнеэн 1952 ондо юрын үнеэдһээ заахашье ондоо бэшэ һэн. Тэрэ жэлдэ арайхан гэжэ 651 литр һү һаалгаа. Удаадахи жэлдэнь тэрэ үнеэнэй эдеэлгые нэгэ бага һайжаруулхадамнай 972 литр һү һаалгаһан байна. 1954 ондо манай һаалишад үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхээ. Тиигэжэ «Береза» гэжэ үнеэнһээм 2203 литр һүн һаагдаба. «Настия», «Сарра» гэжэ үнеэдни урдань 700—850 литр һү үгэдэг байһанаа үнгэрэгшэ жэлдэ 2300—3000 литр һү үгөө. Тиимэһээ үбэлэй үедэ үнеэдэй эдеэлүүлгые зүбөөр эмхидхэжэ, һү һаалгые зунайхиһаа заахашье доошонь оруулхагүй ёһотойбди.

Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхозой племенной үнеэдэй фермэдэ иимэ түрүү һаалишад олон. Коммунистка Долгор Жамьянова, комсомолка Цырен-Ханда Бимбаева болон бусад харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2302—2315 литр һү ажахын үнгэрэгшэ жэлдэ һааһан байна. Энэ фермэдэ һү һаалга һүүлэй гурбан жэл соо гурбаһаа үлүү дахин ехэ болгогдоо.

—Үнгэрэгшэ жэлдэ яһала һайнаар хүдэлмэрилжэ гарагдаа. Фермымнай һаалишад бүхы дээрээ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2088 литр һү һааба. Малай ооронии һайнаар эмхидхэһэн дээрэһээ үнеэдээ барагсаан шахуу түрүүлнэбди. Гараһан түлнүүл гарзагүйгөөр мал болгогдоно. Мүнөө шэнэ түл һайнаар абтажа эхилээ,—гэжэ племенной фермые даагша нүхэр Бадмаев хөөрэнэ.

—Зүб хэлэнэт! Үнеэдэй түрэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ гээшэ ехэ удхашанартай. Юуб гэхэдэ, нёдондо «Груша» гэжэ үнеэгээ түрэхэһөөнь 16 хоног урид шэргээжэ, ехэ алдуу хэһэн байнаб. Тиигэжэ энэ үнеэн жэл соо бага һү үгөө. Саг соогоо шэргээгдээгүй үнеэдэй һүеэ татадаг байһанние түрүү дүй дүршэл гэршэлэн харуулна,—гэжэ һаалишан Долгор Замбалаева хөөрэнэ.

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэһэн племенной үнеэдэй фермэдэ нэгэ литр һү һаахын түлөө хэды шэнээн ажал гаргагдана гээшэб гэһэн асуудалда: «0,07 ажалта үдэр» гэһэн харюу үгтэнэ. Тиихэдэ зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэгдээгүй нютагай үүлтэрэй үнеэдэй фермэдэ 0,2 ажалта үдэр гаргагдана гэхэ гү, племенной фермынхиһээ 3 дахин ехэ ажал гаргагдана. Үнеэдһээ һү һаалгые ехэ болгоһоной, тэрээндэ ажалта үдэрэй багаар гаргашалагдадаг болоһоной ашаар һүнэй-товарна фермэһээ ородог олзо доход нилээд ехэ болоо.

Энэ жэлдэ үнеэдһээ һү һаалгые 1954 онойхиһоо хоёр дахин ехэ болгохо гэһэн уряатайгаар республикын һаалишадта хандаһан «Улаан-Оронго» колхозой һаалишад абаһан уялгаяа бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө ямар хараа бодолтойгоор хүдэлмэрилнэб, юу хэжэ байнаб?

Энэ жэлдэ племенной фермын 100 толгой үнеэд зүбөөр эдеэлүүлэн һаагдаха байна. Тэдэнэй 50-ниинь түрүүшынхеэ түрэхэ шэнэ үнеэд юм. Тэдэнэй туд бүриһөө 1500 литр һү, тиихэдэ племенной бусад үнеэдһээ дунда зэргээр 3000 литр һүн һаагдаха байна. Тэрэшэлэн нютагай үнеэдэй фермын һаалишад үнеэн бүриһөө мянган литр һү һааха уялга абанхай. Иигэжэ «Улаан Оронго» колхоз 1955 ондо үнеэдһээ хамта дээрээ 550 мянган литрһээ бага бэшэ гэхэ гү, 1954 онойхиһоо хоёр дахин ехэ һү һааха болоно.

Үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлэн һаалга эмхидхэхэтэй хамта фермын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүд комплексноор механизацилагдаха юм. Эндэ үнеэ һааха электроагрегат, тэжээл зөөхэ транспортёр, тэжээл бэлэдхэхэ цех хүдэлмэрилхэ байна.

Правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Цыренжапов ниитынгээ малай тэжээлэй база бэхижүүлхэ тухай асуудал бодожо үзэбэ. Тэрээнгүйгөөр малай ашаг шэмэ дээшэлүүлэгдэжэ шадагдахагүй бшуу. Оронго голой уһан хүсэд хэрэглэгдэнгүй, ууҗам һабаараа урдан арилжа байһан юм. Тэрэ голой хоёр бэеэр нэмжыһэн үргэн дэлюун сабшалангай газарые уһалагдадаг болгохо гэжэ тэрэ шиидэбэ. Мүнөө Оронгын уһые сабшалан дээрэ гаргаха ехэ хаалта баригдажа эхилээ. Тиигэжэ тус колхозой 1500 гектар сабшалан уһалууриин болгогдожо, тэрэнэй ургаса нилээд дээшэлүүлэгдэхэ юм. Тэрэшэлэн тэжээлэй культурануудые тарилга хоёр дахин ехэ болгогдохо байна.

Колхозой малшад ажалта үдэр бүхэндөө 5 түхэриг мүнгэ, 2 килограмм таряа абаха болоо.

Мүнөө колхозой һаалишад абаһан уялгаяа бодотоор бэелүүлжэ эхилээ. Үнеэдые шэмэтэ тэжээлээр хангаһанай ашаар үнгэрэгшэ оной октябриин 1-һээ хойшонхи гурбан һара соо 1953 оной энэ үеынхидэ орходоо 1,5—2 дахин ехэ һүн һаагдаба. Племенной фермын һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 300 литр хүрэтэр һү һаагаад байна. Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ һү һаалга мүн лэ тэды шэнээн нэмээгдээ.

Колхоз малай үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэжэ, бүхы малаа һайн байраар хангаһан, фермэнүүдтэ хүдэлмэрилхэ хүнүүдые шэлэн табиһан байна. Арба гаран коммунистнууд болон комсомолецуудые үнгэрэгшэ намар малажал дээрэ хүдэлмэрилхөөр эльгээгээ һэн. Мүнөө һүнэй-товарна нэгэ фермэ, хоёр гүүртэ дээрэ партийно-комсомольско группанууд эмхидхэгдэнхэй. Гурбан культбаза, хэдэн улаан булангууд малшадай дунда ябуулагдаха культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин центр болонхой.

«Улаан Оронго» колхоз ажахынгаа бусадшье һалбаринуудые һүүлэй жэлнүүдтэ амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна. Артелиин гэшүүд урдаа табигдаһан ажахын шухала зорилгонуудые дүүргэхын түлөө урагшатай, бүтээсэтэйгээр ажаллана.

Ц. Дашиев.

Малшадай мүрысөөнэй түрүүшүүл

Хэжэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой правлени ба партийна эхин организаци малшадай, гүүртэнүүд ба фермэнүүдэй хоорондо социалистическэ мүрысөө һайнаар эмхидхэнэ. Эндэ социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд һара бүхэндэ гаргагдажа, түрүүлээшэдтэ дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг, малай фермэнүүд, гүүртэнүүдтэхи дутуу дунданууд элирүүлэгдэдэг байха юм.

Мүрысөөнэй декабрь һарын дүнгүүдэй ёһоор малшадай хоорондохи мүрысөөндэ 2-дохи гүүртын малшад түрүү һуури эзэлһэн байна. Энэ гүүртынхид үбэлжэлгын эхилхэһээ хойшо малайнгаа хүсэ шадалые зааханааршье гээлгэнгүй харууһалаа, нэгэшье толгой гарзалуулаагүй. Мүн хонишодой дунда нүхэр Д. Гармаевагай даадаг отара һайн байдалтай байба. Энэ отарада хамта 480 эхэ хонид тоологдоно. Тиимэһээ тус отарын хонишод гараха түлнүүдээ кошарно-базова аргаар түлжүүлхэ гэжэ шиидээд, бүхы байрануудаа һайнаар бэлдэһэн, тэжээлээ зөөжэ бараниинь хашаадаа оруулһан байна.

Мүрысөөндэ түрүү һууринуудые эзэлһэн гүүртэ ба отарада колхозой правлениин болон партийна эхин организациин дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаба.

С. Цибиков.

Түсэбүүд үлүүлэн дүүргэгдэбэ

Бурят-Монголой эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд хүдөөгэй ажалшадые эд бараа болон эдеэ хоолоор таһалгаряагүй хангаха, хүдөөдэ культурна худалдаа наймаа эмхидхэхэ талаар үнгэрһэн жэлдэ бага бэшэ амжалта туйлаба.

Эд товарнуудай эрьесын үнгэрһэн жэлэй түсэб 53 миллион түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдээ. Жэлэй турша дотор хүдөөгэй ажалшадта, МТС-үүдэй механизаторнууд болон колхознигуудта урда жэлэйхидэ орходоо 100 гаран миллион түхэригэй эд бараан, эдеэ хоол, мүн бусад зүйлнүүд наймаалагдаһан байна. Тиихэдэ мебель, барилгын материалнууд болон культурна хэрэглэлэй товарнууд урда жэлэйхиһээ һураггүй ехээр худалдаглаа. Олохон аймпотребсоюзуудай коллективүүд түсэбүүдээ нэгэ, нэгэ хахад һараар уридшалан дүүргэһэн байна.

Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ, тэдэниие гүрэнэй сэнгээр ажалшадһаа худалдажа абаха түсэбүүд нилээд ехээр үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Бичурын, Закаменай, Иволгын, Кабанскын аймпотребсоюзуудай хүдэлмэрилэгшэд уялгануудаа һайнаар дүүргэжэ, шэнэ жэлые угтаа.

А. Татарников.

Оролдосотой малшан

Ториин аймагай «Улаан Тори» колхозой малшан Максим Гендунов оролдосотой һайнаар ажаллана. Тэрэ болбол 56 үхэр даажа абаад, тэдэнэйнгээ хойноһоо харууһалгые зүбөөр эмхидхэһэнэй ашаар тураангүйгөөр, бараниинь хүсэ шадал һайнтайгаар ондо оруулжа байна.

Д. Гомбоцонов.

БАРИЛГАШАД

Олон дабхар
Үндэртэй,
Олон ялагар
Сонхотой
Байрын байшан
Барина гүт,
Наукын ордон
Барина гү,
Үргэн ехэ
Корпустой,
Үндэр ута
Хоолойтой
Шэлэй завод
Барина гүт,
Шэнээр город
Барина гү—
Дуран соогоо
Баригты гээд,
Уран гоёор
Хэгты гээд,
Утаханууд,
Богонихонууд,
Үндэрхэнүүд,
Набтарханууд,
Тобхорхонууд,
Тэбхэрхэнүүд,
Монсодшье гэһэн,
Гонзодшье гэһэн.—
Элдэб янзын,
Хэдэн үнгын
Барилгын материал
Баабай асараа.
Баярлахын ехээр
Баярлаабди даа.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото-этюд.

Ш. НИМБУЕВАЙ шүлэг.

Д. УЛЗЫТУЕВ

Бичурын аймагай Шэбэртын дунда һургуулиин һурагша

ХАНИНАР

1. БАГАШУУЛДА

Хайлаһан саһанай
багахан горходой
Харьялан, газаагуур
урдажа эхилхэдэ
Хүхюун, дорюун
хүүгэд багашуулай
Хэдэг ажалынь
һонин лэ харахада.
Саһанай уһые
саашань хобоолоод,
Садаа уһалхамнай
гэжэ хөөрэлдэдэг.
Шорой, шулуу
зохидоор обоолоод,
Шэнэ город
бодхоохобди гэлсэдэг.
Шагайсаа уһа руу
гуталаараа орошоод,
Шоройтой гараараа
нюураа барижархёод,
Зургаагаа хүрөөдүй
зарим нэгэниинь
Зууралдашоод байдаг—
хэлэнэб үнэниинь.
Юундэшьеб, мэдэнэгүйб
эдэнэры харахадаа
Юрын дулаахан
мэдэрэл түрэдэг юм.
Эсэгэнь лэ шэнгеэр
тэбэрин таалахадаад,
Иигэжэ хэлэхэ
дуран хүрэдэг юм:
«Амгалан хабарай
арюухан сэсэгүүд,
Алтан наранай
элшэ дор нааданат.
Баатарлиг арадтаа
хэрэгтэй хүнүүд
Болохо аабзат гэжэ
таанартаа найданаб».

2. БАГАШЬЕ҃ ҺАА—ХОРОН

Эртэ үглөөгүүр нэгэтэ һургуулидаа
Эрдэни хүбүүн ерэбэ гээшэл даа.
Класстаа оробо. Абяа шэмээгүй,
Хүүгэдэй хэниншье үшөө ерээгүй.

Эрдэнидэ миин һуухань ехэл аягүй,
Эбхэгдэдэг тонгорогоо
тэниилгээдхибэ.
Харахан партаяа тэрэ гамнаагүй
Хабхаг дээрэнь нэрэеэ һиилээдхибэ.

...Үгы даа, хүрөө. Иимэрхүү шүлэг
Үргэлжэлүүлхэшье дурам үгы агша.
Гансал, Эрдэни, манда хэлэг:
Гэртэхи столоо хэр һиилэгшэбши.

3. ХҮСЭЛ

Арюун тунгалаг зунай үглөөгүүр
Аюуша хүбүүн газаагаа гарана.
Аяар холуур, тосхоной дээгүүр
Агаарай машинын абяан тарана...
Хадын саагуур, үүлэн соогуур
Харагдахаяа болёод самолёт
оробол даа.
Харахан нюдөөрөө холо саагуур
Хойноһоонь шэртэн Аюуша
үлэбэл даа
...Хүхэ номин огторгойн
гүнзэгые
Харан тиихэдэ Аюуша дурлаа
һэн.
Хожом, нэгэтэ агаарай «шубууе»
Хүтэлэн жолоодохо хүсэл түрөө
һэн.

4. ГУУРҺАНАЙ ГУРБАН НЮУСА

Карандашаар бэшэдэг аад,
Хэдэхэн хоногой болёобди.
Бултадаа ручка барихадаад,
Бэхээр бэшэдэг болообди.

Эхилжэ түрүүн бэшэхэдээ
Эрхэ бэшэ ядаа һэм.
Дүүрэн бэхэ дүрэхэдээ
Дууһыень гараа будаа һэм.

Гуурһанай нюусые одоошье
Гурбуулайнь мүнөө мэдэхэб даа.
Гайхамаар үшөө ондоошье
Гайтай юумэнь үгыл даа:

Булад гуурһаа тэгшэхэнээр
Баряад бэшэхэ, нэгэдэхеэр.
Үлүү ехээр дүрэхэгүй.
Үшөө, шангаар дарахагүй.

...Мүнөө бараниинь һурааб—
Мүрнүүды зохидоор гаргахаб.
Самбар дээрэһээ хараад,
«Самбуу» нэрэеэ буулгахаб.

5. НИМАХАН ТУХАЙ БАСНИХАН

Елэгэр, тэгшэ
каток дээрэ сугларжа,
Ехэл хүхин
хүүгэд, бидэнэр наадабабди.
Шуран түргөөр
зэлэ татан халтиржа,
Согтой солбон
урилдажа байбабди.
—Намһаа, юрэдөө,
зүрхэтэй хүн үгы,—гээд
Нима хүбүүн
шадал мэдэн хашхарба.
Зүрхэтэйгөө харуулхаяа
эгсээр гэнтэ эрьелдээд,
Зуг татан,
шанга гэгшээр шарбашаба.

***

Уншагша, ойлго,
Нимаһаа жэшээ бү аба,
Унажа болохош,
бэеэ ехээр һайрхабал.

ТЕАТР

„БУДАМШУУ“

Бурят-Монголой драматическа театр шэнэ театральна сезондоо БМАССР-эй арадай артист, драматург Цырен Шагжинай бэшэһэн «Будамшуу» гэжэ сатирическэ комедиие табиһан байна.

Сугларагшад энэ зүжэгые харахадаа манай бурят-монгол арадые урда сагта дарлажа, мүлжэжэ байһан баяд, ноёдой хорото муухай аашануудые зэбүүрхэхэһээ гадна, тэдээндэ эрид шууд эсэргүүсэн арад зоной тэмсэжэ байһаниие ойлгожо абана.

Ц. Шагжинай энэ комеди арадай аман зохёолой удха баримталан бэшэгдэнхэй. Зохёолой гол герой—Будамшуу гүнзэгы сэсэн ухаатай, оюун бэлигтэй, үгэ хэлээр баян хүн гэжэ харуулагдана.

...Зал соо дэн унтарна. Үшөө хүшэгын нээгдээгүй байхада, сценэ тээһээ уйдхартай ута дуунай аялга аалиханаар соностоно. Уданшьегүй зоной урда харагдаһан залуу басаган Гэрэл өөрынгөө хүшэр хүндэ байдал тухайда, инаг хайрата аба тухайда уйдхартайгаар дуулана. Тэрэниие абатайнь хамта дарлажа байһан Һорни баян хадаа ноён болохо «дэбжүүлэгдэхэ» зорилготойгоор Гэрэл басаганиие Ёлбой ноёндо абаашажа үгэхээ байһаниинь саашадаа элирнэ. Хэрбээ басаганай ошожо үгэхэгүй байгаа һаа, абыень харата муухайгаар хэһээлгэхэ, зобоолгохоб гэжэ энэ баян занана. Яахашье аргагүй байдалда ороод, басаган аба хоёрой уйдажа байхада, хаанаһаашьеб Будамшуу хүбүүн хүрэжэ ерэнэ. Тиин Һорни баянай зохёоһон бүхы «түсэбүүд» удаа удаагаар һандаржа эхилнэ. Һорни баян, тэрэнэй һамган Пяглай, Ёлбой ноён гэгшэд түрүүшээр һөөл хүсэтэй, засаг түрэдөө түшэглэнхэй байһан аад, эсэсэй һүүлдэ арад зоной түлөөлэгшэд болохо Найдан үбгэн, Гэрэл басаган, Будамшуу гэгшэдтэ диилдэжэ, нэрэ түрзеэ хухарна. Пьесын удхань юрэнхыдөө иимэ.

Энэ зүжэгые табихадаа бурят-драмын театрын ехэ хүсэ шадал, шадабари мэргэжэл гаргаһаниинь элитэ. Эгээл тиимэһээ энэ зүжэгынь хүнэй сэдьхэл хүдэлгэмөөр, тэдэниие һонирхуулмаар болоҗо шадаа. Нэн түрүүндэ бэлигтэй артист Дамдинов Найдан үбгэнэй абари зангые, ухаан сэдьхэлэйнь мэдэрэлые шадабаритайгаар, үнэншэмэ зүбөөр харуулжа шадаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Энэ артистын наадые юрэнхы дээрэнь үндэрөөр сэгнэхэ зуураа, гансахан ажаглалта хэхэ байнабди. Түрүүшын картинада энэ үбгэн өөрынгөө басагые хайрлажа, Һорни баянай хүл доронь унана. Тиихэ зуураа, хаанашьеб хони адуулжа ябаһанаа ерэбэ гэжэ тэрэниие үнэншэхэ аргагүйгөөр харагдана. Тиимэһээ харагшад энэ үбгэниие миил хүшэгын саанаһаа гаража ерэбэлтай гээд һанаха байна бшуу. Саашадаа ямар нэгэн аргаар энэ дутагдалые зайсуулха зэргэтэй болоно.

Будамшуугай ролиие наадаһан БМАССР-эй габьяата артист Ж. Иванов өөрынгөө үүргые яһала һайнаар, ойлгосотойгоор дүүргэнэ. Түрүүшын картинада үбгэнтэй танилсажа байһан үзэгдэлынь бүришье зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмөөр байна. Ядажа, тулижа ябаһан зондо туһа хүргэхэдөөл тэрэнэй һанаа сэдьхэлэй амардаг байһаниинь эгээл эндэһээ эхилжэ харагдана. Бүхы дээрээ һайнаар наадабашье, пьесын гол герой Будамшуугай образые саашадаа үшөөл гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэй гэжэ һанамаар.

Зүжэгэй хоёрдохи картинада Һорни баян, тэрэнэй һамган Пяглайе ба энэ баян айлай гэр байрые харанабди. Ухаа муутай аад, үлүүсэ хомхой хобдог Һорни баянай ролиие РСФСР-эй габьяата артист Ч. Генинов ехэ шадабаритайгаар наадана. Энэ баян мал зөөриеэ улам олон болгожо, удангүй ноён болохоор һанаашална. Тэрэ хэрэгтэнь туһалхынь тулада али бүхы юумэ хэнэ—нюдэ нюургүйгөөр бурхандаа мүргэнэ, Ёлбой ноёндо һаймһаржа, залуу басага абаашажа үгэхые оролдоно.

Энэ баянай һамган Пяглайн ролиие РСФСР-эй габьяата артистка Н. Гендунова юрэнхы дээрээ шадабаритайгаар наадабашье, зарим ушарнуудта дан ехээр үлүү гаргахаяа һанана. Н. Гендунова оюун бэлигтэй, дүй дүршэл ехэтэй, манай харагшадта хүндэтэй, мэдээжэ болоһон артистка байна. Эгээл тиимэһээ алдуу дутуунуудыень заажа, тэрээндэ бүри ехэ эрилтэ табихада буруу болохогүй. Энэ баян айлай гэр байра соохиинь харанабди. Тиигээд хомхой баяшуулай эдеэлжэ байһан үзэгдэл хүнэй үнэншэмөөр бэшэ, ехэдүүлэнхэй гээшэ ха гэжэ һанагдана. Саашадаа энэ үзэгдэлые нэгэ бага хубилгажа, хүнэй этигэмээр болгоо һаа дээрэ байгаа.

Залуу артистка С. Уладаева баянай малшан Гэрэл басаганай һанал бодолые, абари зангые муу бэшээр тодорхойлһон байна. Урдань дарлагдажа байһан бурят басаганай ажаябадалые залуу артисткын яһала тодоор харуулжа шадаһаниинь һайшаалтай. Зүжэгэй эгээн эхиндэ Гэрэл басаган ганса модоной хажууда байгаад уйдхартай дуу дуулана. Теэд юундэшье иимэ ехээр уйдажа байһаниинь хүсэд һайн ойлгогдоногүй. Юрэнхыдөөл хүшэр хүндэ байдалтай байһандаа гасална гээшэ гү, али Ёлбой ноёндо хүсөөр үгтэхэеэ байһанаа мэдээд тиигэнэ гээшэ гү? Уданшьегүй Һорни баян ерэжэ, «сэбэр һайхан» хүндэ хадамда гараха гү, али абыешни алаха зобоохо хоёрой нэгые шэлэ гэжэ дурадхана. Теэд абадаа хизааргүй ехэ дуратай байһан туладаа хадамда гарахаар тэрэ үгэеэ үгэнэ. Тэрэ басаган 17-той аад, далаад наһатай Ёлбой ноёндо үгтэхэ болоно бшуу. Эгээл эндэ Гэрэл басаганай уйдхар гашуудал тон ехээр харагдаха ёһотой бэшэ аал? Харин залуу артистка энэ шухала зүйлые онсо һайнаар тэмдэглэжэ шадаагүй.

Артистка Д. Чимитова зарса басаган Ягааханай ролиие наадана. Тиихэ зуураа, өөрынгөө үүргые тэрэ муу бэшээр харуулна гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зүгөөр урданай бурят баяшуулай зарса басаганиие пьесын автор юундэшьеб Мольерэй пьесэдэ байдаг зарсануудтал адляар харуулжархиһан байна.

Лама, бөөнэр гээшэ хододоо баян ангиин тала харадаг юм гэжэ зүжэгэй гурбадахи картинада эли тодоор харуулагдана. Артист Рабсалов ламанарай худал хуурмаг аашануудые, һамуу һалихай ябадалые яһала зүбтэйгөөр элирхэйлһэн мүртөө тэрээнээ даншье гэнэн хонгоор, бэлэн аргаар харуулаа. Харин, тиигээд, ламанар хадаа тэрэ үедэ ажалша зониие мунхаруулжа, «тамын зоболон, ада шүдхэрөөр» айлгажа, һурдөөжэ байһаниинь мэдээжэ ха юм. Тиимэһээ тэдэнэй харата ябуулгые гансашье газаа талаһаань бэшэ, мүн гүнзэгыгөөр уудалан элирхэйлхэ ёһотой байгаа.

Ёлбой ноёной зоргоороо аашалдаг, дээрэлхүү, һалихай ябадалтай байһаниие БМАССР-эй арадай артист В. Халматов үнэншэмэ зүбөөр харуулжа шадаа. РСФСР-эй габьяата артист А. Ильин Бялдугай рольдо наадаха зуураа, нэгэ бага үлүү гаргахаяа һанана.

Энэ зүжэгэй хүгжэмынь яһала һайнаар тааруулагданхай.

БМАССР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Б. Чернутов энэ зүжэгые уран гоёор, бодомжотойгоор шэмэглэһэн байха юм.

Бурят драмын театрын табиһан «Будамшуу» гэжэ удха һайнтай, уран хурса зүжэгые манай республикын хүдөө нютагуудай ажалшадай бүри ехээр һонирхон хараха байһаниинь лабтай.

С. НИКОРОВА.

«БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ» БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Мартагдашаһан уялганууд“

Бичурын аймагай Бага-Куналейн ба Окино-Ключевскойн сельпогой магазинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн тухай бэшэг манай газетэдэ дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон байгаа.

Манай редакцида Бурмонкоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Андриановай мэдээсэһэнэй ёһоор бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд шалгалтаар булта тодороо.

Энэ бэшэг аймпотребсоюзай правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, магазинуудай хүдэлмэридэ хиналта шалгалта хэдэггүй байһанайнь түлөө Окино-Ключевскойн сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Симонов ба Бага-Куналейн сельпогой түрүүлэгшэ нүхэр Кавизинда һануулга хэгдэбэ.

Саашадаа эдэ сельпонуудай хүдэлмэрие һайжаруулха хэмжээнүүд абтаба,

Итальянска коммунистическэ партиин IV Национальна конференци нээгдэбэ

РИМ, январиин 9. (ТАСС). Итальянска коммунистическэ партиин IV Национальна конференци Римдэ мүнөөдэр нээгдэбэ. Конференцидэ ороной элдэб областьнуудһаа 1143 делегадууд, мүн олон тоото айлшад ерээ.

Франциин, Великобританиин, Венгриин, Германиин, Болгариин, Швециин, Бельгиин, Румыниин, Австриин, Финляндиин, Швейцариин, Мексикын коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай делегацинууд конференци дээрэ байлсана.

Партиин секретариадай гэшүүн Эдоардо Д'Онофрио тобшо үгэ хэлэжэ конференциие нээбэ. Италиин коммунистическэ партиин римскэ федерациин секретарь Наннуцци, итальянска социалистическэ партиин секретариин орлогшо Моранди гэгшэд удаань амаршалгын үгэ хэлээ.

Социалистическэ ба коммунистическэ партинуудай хоорондо байгуулагдаһан ахадүүгэй нэгэдэл хадаа реакцида эсэргүү, мүн эб найрамдалай түлөө тэмсэлдээ итальянска ажалшадай туйлаһан амжалтануудай эшэ үндэһэниинь болоно гэжэ амаршалга соогоо Моранди заагаад, энэ нэгэдэлые нюдэнэй сэсэгы мэтээр гамнаха, саг үргэлжэ бэхижүүлхэ шухала гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедһээ, Хитадай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедһээ ерэһэн амаршалганууд конференцидэ хабаадагшадай нэрьемэ альга ташалган доро уншагдаа. КПСС-эй ЦК-гэй амаршалга дотор иигэжэ хэлэгдэнэ:

ИТАЛИИН КОММУНИСТИЧЕСКЭ ПАРТИИН IV НАЦИОНАЛЬНА КОНФЕРЕНЦИДЭ

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет Итальянска коммунистическэ партиин IV Национальна конференцидэ ахадүүгэй амаршалга хүргэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин нэгэдэлэй түлөө, бүхы ажалшадай демократическа эрхэ сүлөөгэй ба ажабайдалай интересэй түлөө эсэшэ сусашагүй тэмсэлээрээ Италиин коммунистическэ парти үргэн ниитэ зоной дунда туйлай ехэ хүндэтэй болоо. Италиин амгалан ажабайдалые, национальна интересүүдые болон бээз даанхай байдалые хамгаалхын түлөө олон миллион итальянска патриодуудые нэгэдүүлгэдэ коммунистнууд хүтэлбэрилхы үүргэтэй байна.

Италиин демократиин ба прогрессэй түлөө, шэнэ дайнай аюулда эсэргүү, Европодохи ба бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ таряашад хүдэлмэришэн анги хоёрой хоорондохи союзые саашадань бэхижүүлгэдэ амжалта туйлахыень Италиин коммунистическэ партида Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет ехээр хүсэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

«Эрхэ сүлөөгэй, эб найрамдалай ба социализмын түлөө коммунистнуудай тэмсэл» гэһэн элидхэл хэхынь тула Итальянска коммунистическэ партиин генеральна секретарь Пальмиро Тольяттида үгэ үгтэнэ.

Тольятти делегадууд болон айлшадаар халуунаар угтагдан элидхэл хэхэ зуураа, партиин 7-дохи съездһээ хойшо үнгэрһэн саг соо Эб найрамдалай түлөө, ажалшадай ажаһуудалые һайжаруулхын түлөө тэмсэлдэ итальянска коммунистнуудай туйлаһан амжалта тухай тогтон хэлээ.

Эб найрамдалые бэхижүүлгэдэ зорюулагдаһан СССР-эй дурадхалнуудые абахаһаа баруун гүрэнүүдэй ехээр арсаһан дээрэһээ, парижска хэлсээнүүдые яажашье һаа эсэслэн баталуулхаар һанаашалһан дээрэһээ, атомна дайнда бэлэдхэхэ зам нээһэн хойто атлантическа союзай соведэй һаяхан шиидхэбэри гаргаһан дээрэһээ уласхоорондын байдал мүнөө үедэ бүри түгшүүрилтэй болоод байна гэжэ уласхоорондын байдал тухай тогтохо зуураа Тольятти мэдүүлбэ.

Демократическа эрхэ сүлөөе дараха, фашизмые һэргээн бодхоохо гэһэн һэдэлгын бии болоһон дээрэһээ орон доторхи байдал хурсадажа байна гэжэ Тольятти хэлээ. Уласхоорондын, мүн дотоодыншье түгшүүрилтэй байдалые һуларуулха талаар хэмжээнүүдые абаха тиимэ эб найрамдалай правительствые байгуулгые туйлахын тула ажалша-католигуудай дунда хүдэлмэри һайжаруулха шухала байна гэжэ Тольятти заагаа.

Орон дотороо ехэнхи арад зоной дунда хүндэгүй, парламентдаа арайхан гэжэ ехэнхи һуури эзэлдэг Италиин правительствые элидхэлшэ ехээр шүүмжэлээ.

Экономическа ба политическэ талаараа бусадай мэдэлтэй орон болоһон Италиин хэрэгтэ гадаадын гүрэнүүд ехээр хамааралсадаг боложо байна гэжэ Тольятти саашань заагаа. Олониитын организацинуудые, зарим гражданинууд болон демократическа нэгэдэлнүүдые мүшхэлгэ мүрдэлгын политика хадаа гадаадын гүрэнүүдэй захиралтын ёһоор, тэрэшэлэн итальянска буржуазин тусхай бүлэгүүдэй инструкцинуудай ёһоор бэелүүлэгдэнэ.

Мүнөө үеын оршон байдалтай дашарамдуулагдан партиин үмэнэ табигдаад байһан зорилго тухай хэлэхэ зуураа, демократическа эрхэ сүлөөгэй түлөө, монополинуудта эсэргүү, конституциин принципүүдые бэелүүлхын түлөө парти тэмсэхэ зорилготой гэжэ зааба.

Тольятти элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ ороной политическэ хүгжэлтын хараа, тушаа тогтоо. Италида диктатура болон фашизмые һэргээхэ гэһэн бүхы һэдэлгэ хадаа гражданска дайнай аюул тохёолдуулха байна гэжэ тэрэ мэдүүлээ. Гражданска дайнай энэ аюулые зайсуулхын зорилгоор «үргэн фронт байгуулхын түлөө тэмсэхэ шухала. Эб найрамдалые, демократиие ба эрхэ сүлөөе хамгаалха хэрэгтэ нэгэдэһэн итальянска арадай ехэнхи хубинь тэрэ фронтдо нэгэдэхэ зэргэтэй. Правительствые манай хабаадалгатайгаар шэнэдхэн хубилгахые эринэбди гэжэ тэрэ хэлээ. Ажалша олониитэһээ түлөөлэгдэхэ, экономическа реформонуудые бэелүүлхэ, эб найрамдалай политикые баримталха, демократическа эрхэ сүлөөе һэргээн бодхоохо, арад зоной ажабайдалые һайжаруулхын түлөө хүдэлмэрилхэ тиимэ правительствые эринэбди. Энэ программые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдэ арад зоной ехэнхи хубиие хабаадуулхаар зорюулагдаһан политическэ болон профсоюзна организацинуудай хүдэлмэри манай хүдэлмэриин шиидхэхы хубинь болоно» гэжэ Тольятти мэдүүлээ.

„Дейли Уоркер" газетын 25 жэлэй ой гүйсэбэ

ЛОНДОН, январиин 8. (ТАСС). Английска хүдэлмэришэн ангиин хэблэлэй орган болохо «Дейли Уоркер» газетэ өөрынгөө 25 жэлэй ойе мүнөөдэр тэмдэглэжэ байна. Энэ ушартай дашарамдуулагдан «Правда», «Женьминьжибао», мүн «Нью-Эйдж» гэжэ индийскэ газетэһээ абтаһан амаршалгын телеграммануудые газетэ толилбо.

Газетын редактор Кэмпбэлл гэгшын статья «Дейли Уоркер» гэжэ газетын ойн баярай номерто мүн лэ толилогдоо. 25 жэлэй турша соо газетын ябажа гараһан замай зарим дүн гаргагдаха зуураа, саашанхи зорилго тэрэ статья соо табигдана.

«Английска парламентда, мүн французска национальна суглаанда голосованиин болобошье, Баруун Германиин армиие һэргээн бодхоолгодо һаалта ушаруулжа болохо байна,—гэжэ Кэмпбелл бэшэнэ. —Американска хашалта доро французска национальна суглаанда үгтэһэн голосууд Баруун Германиие зэбсэглэлгэдэ эсэргүү хүдэлөөе болюулжа шадахагүй байна. Энэ хүдэлөөн хадаа Францида, Германида, Англида, мүн Италида шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байна».

«Франциин, Англиин, мүн Германиин арадууд сүт хамтадаа тэмсэжэ, эб найрамдалай аша туһада энэ жэлдэ агууехэ илалта туйлажа шадаха байна» гэжэ автор бэшэнэ.

КНР-эй ба Югославиин хоорондо дипломатическа харилсаанууд байгуулагдахань

ПЕКИН, январиин 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр хуулита коммюнике тунхаглагдаа. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Хитадай Арадай Республикын правительство ба Югославиин Арадай Федеративна Республикын правительство хадаа дипломатическа һайн харилсаануудые тогтоохо, посолой зэргэтэй дипломатическа түлөөлэгшэнэрые бэе бэедээ эльгээлсэхэ гэжэ шиидхэһэн байна.

Германска милитаризмые һэргээлгые Данида эсэргүүсэн буруушаана

КОПЕНГАГЕН, январиин 10. (ТАСС). «Альдриг Мере Криг» гэжэ пацифистскэ организациин правлени мэдүүлгэ хэһэн байна. «Ланд ог Фольк» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Баруун Германиие дахин зэбсэглэхэ түсэбүүд тушаа хүн зоной ехэ сошордуу байһантай дашарамдуулан бүгэдэ арадай голосованиин үнгэргэгдэтэр тус асуудалаар шиидхэбэри гаргахагүйень правительствые уряалһан байха юм.

Чжоу Энь-лай Хаммаршельд хоёрой уулзалга тухай хамтын коммюнике

ПЕКИН, январиин 10. (ТАСС). Синьхуа агентствын дамжуулһанай ёһоор, Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер ба гадаадын хэрэгүүдэй министр Чжоу Энь-лай ООН-эй генеральна секретарь Даг Хаммаршельд хоёр мүнөөдэр уулзалга хэхэдээ доро дурсагдаһан удхатай хамтын коммюнике тунхаглаха тухай үгэеэ ойлголсоһон байна:

«Нюур нюураараа уулзаха тухай ООН-эй генеральна секретариин 1954 оной декабриин 10-най телеграмма соогоо дурадхаһанай ба Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер ба гадаадын хэрэгүүдэй министрын 1954 оной декабриин 17-до эльгээһэн харюугай телеграммын эсэстэ, 1955 оной январиин 6-да, 7-до, 8-да ба 10-да Пекиндэ бидэнэр хоорондоо хөөрэлдөө хэһэн байнабди. Тиихэ зуураа уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада хамаатай асуудалнуудаар һанамжануудтухайгаа хөөрэлдэһэн байнабди. Эдэ хөөрэлдөөнүүд ашатай туһатай байгаа гэжэ бидэнэр тоолохо зуураа, эдэ уулзалгануудай үедэ тогтоогдоһон холбоогоо саашадань үргэлжэлүүлжэ шадаха байһандаа найданабди».

Бивенэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, январиин 10. (ТАСС). Пресс Ассошиэйшн агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Туикинхэмдэ үгэ хэлэхэ зуураа, лейбористска партиин элитэ ажал-ябуулагшадай нэгэн Бивен иигэжэ мэдүүлээ: «Манайда водородно бомбонууд бии, бүхы дэлхэйдэ хэрэгтэй болохо элдэб түрэлэй буу зэбсэгүүд манайда бии. Тиимэ юумэнүүд ородуудта баһал бии. Таанадтай хүсэ баримталан хөөрэлдэдэг байха бидэнэр һанаатайбди. Бүри хүсэтэй болоходоо таанадтай уулзаха байхабди гэжэ ородуудта бидэнэр хэлэдэг байнабди. Ерээдүйн дайнда манай арал оройдоол 30 час соо бүтэн байжа шадаха гэжэ бидэнэртэ мэдээжэ байна. Хэрбээ бидэнэр дай эхилээ һаа бултадаа хосорон һалахабди. Германиие зэбсэглэхэ хэрэгтэй гэжэ Иден баадхаһан байна. Мүнөөнэй оршон байдалда болоһон дайнай, яаба хээбэшье, томо оронуудай хоорондо болоһон дайнай үедэ буу зэбсэг ямаршье удхашанаргүй болохо байна.

Түрүүшын арга боломжын тохёолдоходо бидэнэр Росситай уулзалга хэхые оролдохо ёһотойбди. Али нэгэ талын буулта хэхэ тухай асуудал эндэ табигданагүй. Хэрбээ таанад үгэеэ ойлголсожо шадаагүй һаа тэрэниие туйлахын тулада үшөө дахин оролдохо ёһотойт. Таанадай хэжэ шадаха юумэ иимэл байна».

Уймар тэнэг үгэнүүдые хэлэдэг генералнууд болон адмиралнуудай һанал бодолые зүбшөөхэгүй байһанаа харуулхыень суглаагшадые Бивен уряалаа. «Корей дээрэ атомна бомбо хаяха шухала байһан тухай Рэдфорд хэлэдэг байһан туладаа, тэрэ шал тэнэг хүн болоно. Хэрбээ Монтгомериин мүн лэ иигэжэ хэлэдэг байгаа һаань, аниргүй бай гэжэ тэрээндэ хэлэхэ шухала. Манай орон хадаа харюусалгаяа мэдэрхээ болиһон фельдмаршалнуудаар хүтэлүүлэн ябахагүй байна».

Окинава ба Огасавара аралнуудые Японидо бусаахаһаа США-гэй арсаһан тухай Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна

ПЕКИН, январиин 9. (ТАСС). Синьхуа агентство иигэжэ дамжуулна:

Киодо Цусин агентствын корреспондентын Вашингтонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор Японии нэгэтэ бэшэ гуйлтануудые хэдэг болобошье, Окинава ба Огасавара аралнуудые Японидо бусаажа үгэхэһөө американска засагаархид арсаһан байна.

«Стратегиин ба аюулгүй байдалай» хараа бодол баримталдаг дээрэһээ иимэ арсалта хэгдэбэ гэжэ заагдана. Теэд энэ хараа бодолойнь эб найрамдалда, мүн Хитадай болон Азиин эб найрамдалда дуратай бусад оронуудай аюулгүй байдалда эсэргүүгээр шэглүүлэгдэнхэй байһаниинь мэдээжэ юм. Урдань Огасавара арал дээрэ ажабайдаг аад, мүнөө үедэ Японидо байһан хүнүүдэй нютагаа бусахыень Холбоото Штадууд баһал зүбшөөгөөгүй.

Баруун европейскэ союзай гэшүүд бологшо оронуудта французска правительствын эльгээһэн меморандум

ПАРИЖ, январиин 8. (ТАСС). Буу зэбсэгые нэгэн гуримтай болгохо ба суглаа үйлэдбэрилхэ тухай асуудалда зорюулагдаһан меморандумые Баруун европейскэ союз гэжэ нэрлэгдэдэгэй гэшүүд бологшо оронуудта французска правительство январиин 5-да дамжуулан үгөө гэжэ Франс-Пресс агентство мэдээсэнэ. Баруун европейскэ союзые байгуулха тухай договорто гар табиһан оронууд «өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые хангахын зорилгоор бии байгаа ресурснуудаа бүри һайнаар ашаглахые хүсэбэ» гэжэ французска правительство оршол соогоо һануулба.

Меморандум хадаа хэрэг хүтэлхэ группада хэгдэхэ хэлсээнэй эшэ үндэһэниинь болохо байна. Тэрэнэй заседани январиин 17-до Парижда эхилхэ байна. Меморандум хадаа Франс Пресс агентствын баталһанай ёһоор, зэбсэглэлгын талаар эмхидхэлэй иимэ хүдэлмэри ябуулха зорилготой байна: сэрэгэй талаар—зэбсэгтэ хүсэнүүдые бури хүсэтэй болгохо ба тэдэнэрые буу зэбсэгээр хангаха ябадалые һайжаруулха; бюджетнэ болон промышленна талаар—зэбсэглэлгэдэ хараалагдаһан кредидүүдые һайнаар ашаглаха ба өөрынь үные химдаруулха; экономическа талаар—баруун европейскэ союзай гэшүүд бологшо оронуудта алянданшье таатай зохид байхаар уялгыень хубааха.

Парижска хэлсээнүүдые боннско бундестагта зүбшэн хэлсэлгэ хойшолуулагдаба

БЕРЛИН. (ТАСС). Бундестагта парижска хэлсээнүүдые хоёрдохёо харалгын болзорые тодорхойлхо тухай боннско правительственна бүлэгтэ арсалдаан боложо, хэлсээнүүд тушаа үгэ хэлэлгые январиин 20 болотор хойшолуулха гэһэн шиидхэбэри гараа, энэ шиидхэбэриие Аденауэр зүбшөөхэ баатай болобо гэжэ АДН агентство мэдээсэнэ. Бии байһан мэдээнүүдэй ёһоор, парижска хэлсээнүүдые хоёрдохёо хаража үзэлгэ февралиин 9-нэй, 10-най, мүн 11-нэй үдэрнүүдтэ болохо юм.

Гастингста болоһон шатарай уласхоорондын турнир дүүрэбэ

ЛОНДОН, январиин 8. (ТАСС). Гастингста болоһон шатарай уласхоорондын 30-дахи турнир дүүрэбэ. Советскэ гроссмейстернүүд Керес, Смыслов гэгшэд тус бүридөө 7 очко абажа, нэгэдэхи, хоёрдохи һууринуудые эзэлээ. Венгерскэ гроссмейстер Сабо, югославска мастер Фудерер, чехословацка гроссмейстер Пахман гэгшэд тус бүридөө 5,5 очко абажа, гурбадахи, дүрбэдэхи ,мүн табадахи һууринуудые эзэлээ. 5 очко абаһан Унцикер (Баруун Германи) зургаадахи һуури эзэлээ. 4,5 очкотой болоһон английска мастер Александер долоодохи һуури эзэлээ. 2,5 хахад очкотой болоһон Доннер (Голланди) наймадахи, 1,5 очкотой болоһон Фейрхерст (Англи) юһэдэхи, 1 очко абаһан Филлипс (Англи) арбадахи һуури эзэлээ.

Мүнөөдэр турнир хаагдажа, шангууд барюулагдаа. Шатарай уласхоорондын уулзалганууд хадаа бүхы дэлхэйн юрын зонуудай ханибарисаае бэхижүүлгэдэ туһалха байна гэжэ шатаршадай үмэнэ үгэ хэлэхэ зуураа, Гастингс городой мэр мэдүүлээ.

Айлшадые хүндэтэйгөөр угтаһанайнь түлөө гроссмейстер Керес турнир эмхидхэгшэдые советскэ шатаршадай үмэнэһөө амаршалха зуураа, советскэ болон английска шатаршадай барисаае энэ турнир бэхижүүлхэ юм гэжэ найдуулба.

Элдэб оронуудай спортсменүүдэй хоорондоо хани барисаатай байха ябадал хадаа бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ чехословацка гроссмейстер Пахман хэлэһэн үгэ соогоо мэдүүлээ.

Шатарай радиоматч

ОСЛО, январиин 10. (ТАСС). Газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, советскэ мастер Константинопольский 1954 ондо шатараар Норвегиин чемпион болоһон Эйнер Хове хоёрой хоорондо үнгэргэгдэһэн шатарай радиоматч январиин 8-да дүүрэбэ. 37-дохи ябадалдаа Хове шүүгдээб гэжэ мэдэрээ.

СПОРТ

Һурагшадай спартакиада

БМАССР-эй Гэгээрэлэй министерствээр үнгэргэгдэһэн һурагшадай спартакиада дүүрэбэ. Санаар ба конькигаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө городууд ба аймагуудай һургуулинуудай хоорондо энэ мүрысөөн тус тустаа болоо.

Конькигаар 500 метрын урилдаанда хүдөөгэй һурагшадай дундаһаа түрүүшын һуури Ия Меньшикова (Түнхэн) эзэлээ, 1000 метрын урилдаанда Вера Ходунькова (Заиграй)—нэгэдэхи, Роза Рабданова (Хэжэнгэ)—хоёрдохи һуурида гараа.

Эдиршүүлэй дунда 500 ба 1500 метрын урилдаанда Николай Овчинников (Заиграй) түрүү һууринуудые эзэлһэн байна.

Городуудай һурагшадай дунда конькигаар болоһон мүрысөөндэ Улан-Удын 4-дэхи һургуулиин һурагша Лиза Ковельчук 500 ба 1000 метртэ түрүүлжэ ерэһэн байна.

Эдиршүүлэй дундаһаа Улан-Удын 26-дахи һургуулиин һурагша Толя Протопов 500 ба 1500 метрын урилдаанда түрүүлжэ ерээ.

Конькигаар командна түрүү һуури эзэлхын түлөө болоһон 2 үдэрэй үсэд шанга мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёһоор хүдөөгэй һургуулинуудай дундаһаа Түнхэнэй аймагай Кыренэй дунда һургуулиинхид түрүү һуури эзэлж Заиграйнхид 2-дохи, кабанскынхи 3-дахи һууринуудта гараа.

Городуудай һурагшадай дундаһа Улан-Удын Городской районой к манда эрхим дүнгүүдые харуула Кяхтынхид хоёрдохи һуури эзэлээ.

Хүдөөһөө ерэһэн басагадай хо рондо болоһон мүрысөөндэ 3 кил метр газарые 17 минута 22 секун соо гаталһан Дулма Дармаева (Б чура) түрүү зэргэдэ гараа.

Городой санашадай хоорондо мүрысөөндэ басагадай дундаһаа А иада Ефимова (Кяхта) түрүүлэ Хүбүүдэй дундаһаа мүн Кяхта г родой һурагша Витя Кулаков бара һаа урид ерэһэн байна.

Санаар болоһон эстафетнэ ури даанда басагадай дундаһаа Заи райн аймагайхид, хүбүүдэй дундаһа мухаршэбэрэйхид түрүүлбэ.

Хамта дээрээ энэ мүрысөөндэ ре публикын 11 аймагуудай ба Ула Удэ, Кяхта городуудай 185 һура шад хабаадалсаһан байна.

Н. Леонидова.

Спортын шэнэ һонинууд

ЛЬВОВ, январиин 8. (ТАСС). Багашуулай командануудай дунда тамаралгаар болоһон Бүхэсоюзна мүрысөөн эндэ үсэгэлдэр дүүрээ. Москвагай, Ленинградай, Тбилисиин, Горькиин, Минскын, Львовой, мүн бусад городуудай 100 шахуу спортсменүүд өөһэд хоорондын, командна түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысэбэ.

Тбилисиин залуу тамарагшад нэгэдэхи һуури эзэлээ. Тбилисиин, мүн Ереванай спортсменкэнүүд 400х100 метрын газарта уһанда тамархадаа «Динамын» центральна соведэй шэнэ рекорд туйлаа.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

СССР-эй АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ УРЬҺАЛАМЖА

(1952 ондо гараһан)

1954 оной декабриин 26-да Новгород городто болоһон шүүбэриин дүрбэдэхи тиражай

СПРАВОЧНА ТАБЛИЦА

Урьһаламжын бүхы разрядуудта серинүүд ба облигацинуудай удаадахи номернуудта шүүбэринүүд буугаа гэбэл:

Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)	Серинүүдэй №№	Облигацинуудай №№	Шүүбэриин хэмжээн (түхэригөөр)
120006	33*)	1 000	124926	23*)	1 000	129919	50*)	1 000	134224	1—50	200
120123	03*)	1 000	124972	1—50	200	130017	1—50	200	134228	05*)	5 000
120198	47*)	1 000	125028	1—50	200	130081	29*)	1 000	134327	21*)	1 000
120257	10*)	1 000	125080	21*)	1 000	130324	44*)	1 000	134425	1—50	200
120371	1—50	200	125272	22*)	1 000	130392	14*)	1 000	134637	1—50	500
120502	21*)	1 000	125544	40*)	1 000	130587	1—50	200	134682	02*)	1 000
120533	1—50	200	125549	1—50	200	130734	1—50	500	134689	01*)	1 000
120626	1—50	200	125656	1—50	200	130833	19*)	10 000	134715	25*)	1 000
120680	20*)	1 000	125756	33*)	1 000	130840	1—50	200	134741	1—50	500
120779	1—50	500	125781	50*)	1 000	130958	42*)	5 000	134795	1—50	500
120801	20*)	1 000	125967	08*)	1 000	130995	29*)	1 000	134842	09*)	1 000
121168	1—50	500	126005	48*)	1 000	131274	1—50	200	135050	1—50	500
121323	08*)	1 000	126349	1—50	200	131289	40*)	1 000	135062	1—50	200
121400	33*)	1 000	126576	1—50	200	131376	44*)	1 000	135246	20*)	1 000
121674	34*)	1 000	126656	10*)	1 000	131387	1—50	200	135249	24*)	5 000
121851	44*)	1 000	126761	11*)	1 000	131403	1—50	200	135533	1—50	200
121904	1—50	200	126777	35*)	1 000	131494	1—50	200	135691	06*)	1 000
121977	1—50	500	127044	18*)	1 000	131518	1—50	500	135931	25*)	10 000
122098	1—50	500	127335	1—50	500	131796	39*)	1 000	136016	01*)	1 000
122156	50*)	5 000	127388	1—50	200	131850	37*)	5 000	136094	11*)	1 000
122315	13*)	1 000	127501	49*)	1 000	131969	48*)	1 000	136134	33*)	1 000
122351	09*)	5 000	127517	19*)	1 000	131995	01*)	1 000	136258	1—50	200
122414	29*)	1 000	127535	1—50	200	132030	19*)	1 000	136593	1—50	200
122415	02*)	1 000	127666	1—50	200	132076	1—50	200	136658	1—50	200
122530	1—50	200	127711	25*)	1 000	132097	1—50	200	136975	07*)	1 000
123247	03*)	1 000	127726	11*)	1 000	132373	16*)	1 000	137216	20*)	1 000
123661	1—50	200	127880	42*)	1 000	132535	48*)	1 000	137349	26*)	1 000
123740	07*)	1 000	127949	1—50	500	132566	1—50	200	137550	1—50	200
123776	23*)	5 000	128096	38*)	1 000	132654	15*)	1 000	137599	49*)	1 000
123778	05*)	1 000	128184	48*)	10 000	132772	31*)	1 000	137804	44*)	1 000
123789	14*)	1 000	128292	1—50	200	132870	33*)	1 000	137861	20*)	1 000
123878	46*)	1 000	128330	49*)	1 000	132902	1—50	200	137991	1—50	500
123951	13*)	1 000	128410	29*)	1 000	132971	19*)	1 000	138180	28*)	1 000
124060	18*)	5 000	128684	1—50	200	133090	02*)	1 000	138190	1—50	500
124089	11*)	1 000	128698	41*)	1 000	133136	1—50	200	138211	25*)	1 000
124126	37*)	1 000	128724	29*)	5 000	133220	37*)	1 000	138274	05*)	1 000
124323	39*)	5 000	128777	14*)	1 000	133390	30*)	1 000	138834	25*)	1 000
124340	1—50	200	128816	20*)	1 000	133623	1—50	200	138867	1—50	500
124394	36*)	1 000	128989	06*)	1 000	133645	1—50	500	139497	09*)	1 000
124406	43*)	1 000	129053	45*)	10 000	133660	1—50	200	139590	20*)	1 000
124467	36*)	1 000	129210	1—50	500	133843	1—50	500	139638	1—50	200
124507	1—50	500	129314	1—50	200	133897	1—50	200	139675	1—50	200
124553	1—50	500	129349	45*)	1 000	133926	21*)	1 000	139708	49*)	1 000
124601	1—50	200	129355	22*)	25 000	134024	10*)	10 000	139813	46*)	1 000
124707	43*)	1 000	129613	33*)	1 000	134083	1—50	200			
124773	33*)	1 000	129809	43*)	1 000	134189	29*)	1 000			

*) Энэ серини облигацинуудай нүгөө 49 номернуудта тус бүриин 200 түхэригтэй шүүбэринүүд буугаа.

Зуун түхэригэй облигацинуудай шүүбэринүүд таблица соо заагданхай. Шүүһэн облигациин өөрынь сэн шүүбэриин суммада оруулагдаа.

Шүүбэринүүдэй тираж үнгэргэхэ Комиссиин Түрүүлэгшэ— ажалшадай депутадуудай Новгородско областной Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо П. Н. ПАСТУШЕНКО.

Комиссиин харюусалгата секретарь С. Д. ВОРОНКОВ.

Радиоприёмнигуудые баригшадай анхаралда

1955 оной түрүүшын зургаан һарын абонентнэ түлбэриие энэ оной февралиин нэгэн болотор оруулхыень, 1954 оной хоёрдохи хахадай үриие түлэхыень Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэ радиоприёмнигуудые баридаг бүхы хүнүүдтэ радио дамжуулгын сетиин дирекци дурадхана.

Радиоприёмнигуудые регистрацида оруулаагүй хүнүүд тэдээнээ ойрын болзор соо регистрацида оруулха уялгатай. Абонементнэ түлбэриие абалга ба приёмнигуудые регистрацилга хэлхээ-холбооной бүхы конторонууд болон отделенинүүдтэ хэгдэхэ байна. Радиоприёмнигуудые регистрацилаагүй хүнүүд СССР-эй СНК-гэй 1939 оной сентябриин 29-нэй № 1993 тогтоолой үндэһөөр харюусалгада хабаадуулагдаха юм.

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — уранһайханай шэнэ фильм «Срочное письмо» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м. ба 14 ч. 30 м.), хилын саанахи фильм (16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ба 22 ч. 30 м.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта —«Козел музыкант», «Карандаш и клякса» (10 ч. 30 м.), «Ошибка инженера Кочина» (16, 19 ба 22 ч. 30 м.), «Восточная сказка» (11 ч. 30 м., 13, 14 ч. 30 м. ба 21 ч.), «На 12-х всемирных студенческих играх» (18 ч. 10 м.),

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — «Смелая разведка» (12, 16 ба 20 ч. 15 м.), «Запасной игрок» (10 ч. 30 м., 14, 18 ч. 15 м. ба 22 ч.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 23, заместителя редактора—7.85, отв. секретаря — 3-23, партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды и переводов —6.84, культурын и быта, промышленности — 4-52, местной информации и писем—11-05. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00349. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. № 35.